ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 20. dubna 2004

o podpoře prováděné Francií ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF)

(oznámeno pod číslem K(2004) 1361)

(Pouze francouzské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2005/262/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 88 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co byli v souladu s uvedenými články [1] zúčastnění vyzváni k předložení svých připomínek a vzhledem k těmto připomínkám,

vzhledem k těmto důvodům:

I. ŘÍZENÍ

(1) Rozsudkem ze dne 28. února 2002 [2] zrušil Soud prvního stupně Evropských společenství poslední větu článku 1 rozhodnutí Komise 1999/133/ES ze dne 10. června 1998 o státní podpoře ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF) [3], která uvedla, že:

> *„Podpora poskytnutá CELF při vyřizování malých objednávek francouzských knih je podporou ve smyslu čl. 92 odst. 1 Smlouvy o ES. Vzhledem k tomu, že francouzská vláda opomenula oznámit tuto podporu Komisi před její provedením, byla tato poskytnuta nezákonně. Podpora je přesto slučitelná, protože splňuje podmínky pro využívání odchylky stanovené v čl. 92 odst. 3 písm. d) uvedené smlouvy.“* [4]

(2) Tento rozsudek navazuje na dlouhé řízení, jehož etapy jsou připomenuty níže.

A. *PRVNÍ FÁZE ŘÍZENÍ*

(3) Dopisem ze dne 20. března 1992 upozornila Mezinárodní společnost pro distribuci a vydavatelství (SIDE), která se představuje jako *„francouzský podnik, pracující na trhu vývozu knih, který se musí podrobovat hospodářské soutěži družstva vydavatelů, využívajícího státní podpory“* [5], Komisi na opatření podpory podpoře, přepravě a uvedení na trh, poskytnutou francouzskými orgány CELF, tyto podpory nebyly předem oznámeny útvarům Komise, a porušily tak čl. 93 odst. 3 (dnes čl. 88 odst. 3) Smlouvy.

(4) Dopisem ze dne 2. dubna 1992 připomněla Komise francouzským orgánům, že každý záměr, vedoucí k vytvoření nebo úpravě podpory měl být předmětem předběžného oznámení jejím útvarům, a požádala uvedené orgány, aby informovaly o podstatě a předmětu podpory, citované SIDE.

(5) Dopisem ze dne 29. června 1992 potvrdily francouzské úřady Komisi existenci podpor ve prospěch CELF. Upřesnily, že tato opatření směřovala k seznámení se s francouzskou literaturou a jazykem v nefrankofonních zemích a že družstvu CELF kromě toho byla svěřena správa tří systémů přesné podpory, která by rovněž vedla k usnadnění přístupu vzdálených čtenářů k francouzským knihám.

(6) Dopisem ze dne 7. srpna 1992 Komise potvrdila SIDE existenci podpor ve prospěch CELF, upřesnila jejich předmět a informovala ji, že daná opatření nebyla oznámena. Zároveň uvedla, že podpory, proti kterým byly vzneseny námitky, se nejevily jako narušující obchod mezi členskými státy. Za těchto podmínek byla SIDE vyzvána k předložení svých připomínek.

(7) Dopisem ze dne 7. září 1992 oznámila SIDE Komisi, že chtěla odhalit diskriminační povahu [6] opatření a následky, které z nich vyplývají, na obchod uvnitř Společenství, aniž by mimo to popírala kulturní cíl, stanovený ministerstvem kultury, které jednalo s cílem rozšiřování francouzského jazyka a literatury.

---

[1] Úř. věst. č. L 366, 05.12.96, s. 7.

[2] Věc T — 155/98, Mezinárodní společnost pro distribuci a vydavatelství (SIDE) vs. Komise, Sbírka, s. II — 1179.

[3] Úř. věst. č. L 44, 18.02.99, s. 37.

[4] Podtržení odpovídá větě zrušené soudem.

[5] Výňatek z dopisu SIDE ze dne 20. března 1992.

[6] SIDE zejména udává, že ministerstvo kultury jí zamítlo přístup k pomoci, která byla poskytnuta CELF.

(8) Komise poté, co provedla zhodnocení sporných opatření, nevzala v úvahu námitky SIDE a rozhodnutím ze dne 18. května 1993 uznala ([7]), že s přihlédnutím ke zvláštní situaci hospodářské soutěže v odvětví knih a kulturních záměrů byla použita odchylka stanovená v čl. 92 odst. 3 písm. c) (dnes čl. 87 odst. 3 písm. d)) Smlouvy.

(9) SIDE žádostí ze dne 2. srpna 1993 předložila soudu odvolání na zrušení tohoto rozhodnutí. Rozsudkem ze dne 18. září 1995 ([8]) soud částečně vyhověl požadavku SIDE tím, že zrušil rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993, ale pouze pokud se jedná o určitá opatření ve prospěch malých objednávek.

(10) Kromě toho soud schválil tři následující režimy podpory, řízené CELF na účet státu:

a) podpora při dovozu letadlem nebo s vaky pro leteckou přepravu,

b) program „Stránka ke stránce“ ([9]) (podpora při šíření knih ve francouzském jazyce v zemích střední a východní Evropy),

c) „program Plus“ (vysokoškolské učebnice ve francouzském jazyce, určené pro studenty subsaharské Afriky).

(11) Soud se domníval, že Komise obdržela dostatečné informace o posledních třech režimech, aby doložila zjištění, že jejich přímý účinek na chod pravidel hospodářské soutěže byl bezvýznamný. Soud zejména připomíná, že všechny subjekty, které splnily zvláštní podmínky stanovené těmito režimy, mohli podat u CELF žádosti o podporu. Upřesňuje, že žadatel nepředložil žádný údaj, který by měla průkazný charakter, že poskytnutí těchto tří režimů podpory mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy.

(12) Soud došel k závěru, že Komise mohla přijmout rozhodnutí příznivé vůči těmto třem režimům podpory, spravovaným prostřednictvím CELF, a že tedy mohla odmítnout argumentaci SIDE jako neopodstatněnou.

(13) Soud mimo to uvádí, že „*pokud se týká kulturního cíle sporných podpor, cíl sledovaný stranami i cíl sledovaný francouzskou vládou, tedy šíření francouzského jazyka a literatury, je stejný*“. Soud mimo jiné zjistil, že údaje, které měla Komise k dispozici při přijímání rozhodnutí ze dne 18. května 1993, včetně těch, které byly obsaženy v dopise rady SIDE ze dne 7. září 1992, mohly podporovat hodnocení skutečného stavu a zákonnosti tohoto cíle. Za těchto okolností se soud domníval, že by bylo vhodné dojít k závěru, že hodnocení kulturního cíle sporné podpory nepůsobilo Komisi zvláštní obtíže a že nebylo nezbytné získávat další informace k uznání kulturního charakteru tohoto cíle.

(14) Pokud se jedná o náhrady poskytované výhradně CELF na malé objednávky, soud se naproti tomu domnívá, že Komise, dříve než se vyjádřila ke slučitelnosti opatření se společným trhem, měla přikročit k důkladnému přezkoumání podmínek hospodářské soutěže v příslušném odvětví.

(15) V bodě 76 rozsudku došel soud k závěru, že Komise měla zahájit jednání opačné k čl. 93 odst. 2 (dnes čl. 87 odst. 2) Smlouvy, a že by tedy bylo vhodné zrušit rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993 „*pokud se týká podpory, poskytované výhradně CELF k vyrovnání vícenákladů při vyřizování malých objednávek knih ve francouzském jazyce, zaslaných knihkupci, usazenými v zahraničí*“.

B. *DRUHÁ FÁZE ŘÍZENÍ*

(16) Rozhodnutím ze dne 30. července 1996 Komise v souladu s rozsudkem soudu ze dne 18. září 1995 rozhodla o zahájení formálního vyšetřovacího řízení o uvedených podporách. Rozhodnutí o zahájení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropských společenství* ([10]). Třetí zúčastněné strany, vyzvané k předložení svých připomínek Komisi, jí zaslaly své poznámky v průběhu měsíců prosince 1996 a ledna 1997.

(17) Podle těchto pokynů Komise přijala nové, kladné rozhodnutí, rozhodnutí 1999/133/ES.

(18) Písemným podáním ze dne 28. září 1998 se SIDE obrátilo na soud za účelem vyhlášení zrušení poslední věty článku 1 rozhodnutí 1999/133/ES.

(19) SIDE uváděla sedm následujících důvodů zrušení:

a) chyba v řízení,

b) nedostatek odůvodnění,

c) skutkový omyl,

d) zjevný omyl při hodnocení,

([7]) Rozhodnutí NN 127/92 „Pomoc vývozcům francouzských knih“ (Úř. věst. C 174, 25.6.1993, s. 6).

([8]) Věc T-49/93, Mezinárodní společnost pro distribuci a vydavatelství (SIDE) vs. Komise, Sbírka rozh., s. II-2501.

([9]) Postupně se stal programem „Na východ Evropy“.

([10]) Viz poznámka 1.

e) narušení zásady nediskriminace,

f) porušení čl. 92 odst. 3 písm. d) (dnes čl. 87 odst. 3 písm. d)) Smlouvy,

g) nespojitost napadnutého rozhodnutí s články 85 a 86 (dnes články 81 a 82) Smlouvy.

(20) Rozsudkem ze dne 28. února 2002 soud na základě zjevného omylu při hodnocení vyhlásil zrušení poslední věty v článku 1 uvedeného rozhodnutí, aniž by pokládal za nezbytné analyzovat další důvody, uvedené v odvolání.

(21) Poté, co soud připomněl zásady vycházející z judikatury Společenství, které se týkají stupně zaměnitelnosti výrobků, uznal, že by Komise měla přistoupit k nezbytnému ověření, aby získala patřičné údaje za účelem rozlišení komisionářského trhu a obecného vývozního trhu knih ve francouzském jazyce.

(22) Soud zjistil, že jelikož Komise upustila od tohoto ověření, se při hodnocení dopustila zjevného omylu tím, že obecný vývozní trh knih ve francouzském jazyce považuje za trh referenční, i když bylo stanoveno, že sporná podpora byla určena pouze vývozním komisionářům.

(23) Soud došel k závěru, že za těchto podmínek nebyla Komise způsobilá užitečně zhodnotit účinky sporné podpory na příslušném trhu, a proto na tomto základě vyhlašuje zrušení poslední věty článku 1 rozhodnutí 1999/133/ES.

(24) Kromě toho, dne 8. září 1998 se francouzské orgány obrátily na Soudní dvůr Evropských společenství za účelem zrušení rozhodnutí 1999/133/ES tam, kde se v daném případě odchylovalo od požití čl. 90 odst. 2 (dnes čl. 86 odst. 2) Smlouvy. Podle Francie bylo cílem sporné podpory vyrovnávat náklady na službu obecného hospodářského zájmu, která byla ministerstvem kultury svěřena CELF.

(25) Francouzská vláda doložila, že z článku 92 a čl. 93 odst. 2 a 3 (dnes článek 87 a čl. 88 odst. 2 a 3) Smlouvy vyplývá, že v rozporu se stávající podporou nelze provést novou podporu předtím, než bude prohlášena za slučitelnou se společným trhem s výjimkou, že pokud je podnik, který využívá opatření, schopen využívat odchylek, stanovených v čl. 90 odst. 2 Smlouvy. Francie obhajovala tvrzení o „nutné“ nepoužitelnosti povinnosti zrušení v případě podpor poskytnutých podniku pověřenému správou služby obecného hospodářského zájmu.

(26) Dvůr ve svém rozsudku ze dne 22. června 2000 ([11]), poté co připomněl závažnost mechanismu ochrany, ustanoveného poslední větou čl. 93 odst. 3 (dnes čl. 88 odst. 3) Smlouvy, zamítá francouzskou argumentaci, aniž by přistoupil k jádru věci. Dvůr udává, že skutečnost, že členský stát se domnívá, že podpora je slučitelná se společným trhem jej neopravňuje „*nedbat jasných ustanovení článku 93*“.

(27) Dvůr proto zamítá odvolání Francie a potvrzuje, že povinnost předběžného oznamování a odkladný účinek, který se s ní pojí, se používají neodlučitelně, to, že se jedná o podpory s možností využívat ustanovení článku 86 Smlouvy, nemá vliv na oznamovací povinnost.

(28) Dne 5. října 1999 nakonec SIDE vznesla na základě ustanovení článků 81 a 82 Smlouvy před Komisí stížnost vůči CELF pro dohodu a zneužívání dominantního postavení. SIDE rovněž připomíná odpovědnost Francie podle článku 10 Smlouvy, podle kterého by podporovala zmíněnou protikonkurenční praxi.

(29) Tento spis byl příslušnými útvary Komise zpracován odlišně.

C. *TŘETÍ FÁZE ŘÍZENÍ*

(30) Po částečném zrušení rozhodnutí 1999/133/ES Komise dopisem ze dne 14. června 2002 požádala francouzské orgány a SIDE, aby se vyjádřily k důvodům zrušení rozhodnutí a zejména údajům, které se týkají uvedeného trhu.

(31) Francouzské orgány byly vyzvány k bližšímu vysvětlení specifičností nabídek CELF vzhledem k dalším účastníkům na trhu jako SIDE.

(32) SIDE byla vyzvána k bližšímu vysvětlení pojmu malé objednávky a k uvedení, jaká byla případná zvláštnost její nabídky vzhledem k nabídce CELF a dalších účastníků na trhu.

(33) Dopisem ze dne 8. července 2002 SIDE zažádala o lhůtu pro svou odpověď, která jí byla poskytnuta dopisem ze dne 25. července 2002. Francouzské orgány, které se měly dne 17. července 2002 setkat s útvary Komise, rovněž zažádaly dopisem ze dne 10. července 2002 o lhůtu pro svou odpověď. Dopisem ze dne 1. srpna 2002 jim byla udělena dodatečná lhůta.

([11]) Věc C-332/98, Francie vs. Komise, „Pomoc Družstvu pro export francouzských knih“, Sbírka rozh., s. I-4833.

(34) SIDE zaslala svou odpověď Komisi dopisem ze dne 12. srpna 2002. Francouzské orgány předaly svou odpověď dopisem ze dne 17. září 2002.

(35) Poté, co Komise požádala dopisem ze dne 19. září 2002 SIDE o laskavé sdělení, zda její odpověď obsahuje důvěrné informace, a dne 30. září 2002 obdržela zápornou odpověď, předala dopisem ze dne 17. října 2002 odpověď SIDE provázenou přílohami, k připomínkám francouzských orgánů. Při této příležitosti jim rovněž položila několik nových doplňkových otázek.

(36) Dopisem ze dne 30. října 2002 položila Komise rovněž několik doplňkových otázek SIDE, která odpověděla dopisem ze dne 31. října 2002 a 9. prosince 2002. SIDE Komisi dopisem ze dne 23. prosince 2002 podle požadavku Komise ze dne 16. prosince 2002 sdělila, že její odpovědi neobsahují žádné důvěrné informace a že mohou být předány k připomínkám francouzských orgánů.

(37) Mezitím byla Komise nucena zaslat dopisem ze dne 27. listopadu 2002 francouzským orgánům, které neodpověděly v předepsaných termínech, upomínku. Francouzské orgány požadovaly dopisem ze dne 19. prosince 2002 na Komisi nový odklad lhůty.

(38) Dne 9. ledna 2003 Komise zaslala francouzským orgánům k připomínkám odpověď SIDE ze dne 23. prosince 2002. Francouzské orgány odpověděly dopisem ze dne 17. ledna 2003 na otázky Komise ze dne 17. října 2002.

(39) Dopisem ze dne 4. února 2003 požádaly francouzské orgány Komisi o nové odložení lhůty Komise, pokud se jedná o požadavek připomínek k druhé odpovědi SIDE ze dne 23. prosince 2002. Dopisem ze dne 11. února 2002 Komise částečně schválila požadované lhůty. Dopisem ze dne 11. března 2003 zaslaly francouzské orgány Komisi svou odpověď.

(40) Mezitím byla SIDE na svou žádost přijata útvary Komise a mohla během schůze, která se konala dne 4. března 2003, vysvětlit svou představu o záležitosti od jejího počátku.

II. POPIS PŘÍSLUŠNÝCH OPATŘENÍ: PODPORA ZAMĚŘENÁ NA UDRŽENÍ ČÁSTEČNĚ NERENTABILNÍ ČINNOSTI

(41) Ministerstvo kultury v roce 1980 rozhodlo podle zaměření obecné politiky francouzské vlády, které se týkalo podpory knih a literatury ve francouzském jazyce, o poskytnutí podpory vývozním komisionářům, kteří by přijímali všechny druhy objednávek s jakoukoliv částkou a rentabilitou. Tato opatření byla prováděna s cílem čelit nedostatku na trhu a podporovat zachování činnosti „malých nerentabilních objednávek“.

(42) Francouzské orgány vysvětlují, že malá knihkupectví, založená v zejména nefrankofonních oblastech, někdy obtížně přístupná a/nebo vzdálená, by měla vážné obtíže se zásobováním, jestliže by nemohlo být ze strany tradičních distribučních okruhů vyhověno jejich poptávkám, pokud jsou množství objednaných děl nedostatečná nebo pokud jednotková cena objednaných knih není zvýšena tak, aby plnění mohlo být rentabilní.

(43) Cílem uvedených provozních podpor bylo podporovat podniky v činnosti u takových zákazníků (knihkupectví a ne konečný spotřebitel), kteří nemohou být obsluhováni v rámci „standardního“ obchodního vztahu, založeného výhradně na zisku.

(44) Cílem dané podpory tedy bylo vývozním komisionářům umožnit vyřizování všech objednávek nezávisle na jejich hodnotě, rentabilitě a místem určení, pocházejících z knihkupectví, zřízených v zahraničí hlavně v nefrankofonních oblastech. Cílem bylo, aby v rámci podpory francouzské politiky kulturní různosti mohlo být zajištěno optimální šíření knih ve francouzském jazyce a aby bylo podporováno šíření frankofonní literatury po celém světě.

(45) Mechanismus podpory poskytované francouzskými orgány, nazývaný „Program malých objednávek“, spočíval v provozní podpoře, jejímž cílem bylo nahrazovat vícenáklady při vyřizování malých objednávek s částkou nižší nebo rovnou 500 francouzským frankům (FRF), tedy přibližně 76 EUR.

(46) Byly zamýšleny dva další systémy financování, které spočívají v přímé podpoře knihkupectvím nebo v přímé podpoře vydavatelům, ale od těchto alternativních řešení se nakonec upustilo, neboť byla ze strany francouzských orgánů pokládána za méně účinná a nákladnější. Systém napadený SIDE jim byl z ekonomického hlediska ukázán jako racionálnější a vzhledem k využívání veřejných fondů jistější.

(47) V souladu s „Programem malých objednávek“ se musel podnik využívající podporu zavázat, že sdělí Ředitelství pro knihy a četbu ministerstva kultury všechny údaje, které se týkají obecné činnosti podniku (celkový obrat, finanční účty, předběžné rozpočty, kopie usnesení, kterými se potvrzují tyto údaje, případně zprávu účetního revizora, souhrnnou mzdovou tabulku) a také veškeré údaje, které se týkají podpory provozu, zejména rozpočet použití podpory, kterým se vykazuje provádění plnění, které je podnětem k poskytnutí podpory za předchozí rok.

(48) V praxi využíval „Program malých objednávek“ jediný podnik, CELF. Podnik musel k podpoře své žádosti o podporu na následující rok ([12]) každoročně vykazovat vícenáklady, způsobené plněním „malých objednávek“.

(49) Konkrétně, čtvrtina podpory schválené v průběhu předchozího roku byla převedena na počátku roku, zbytek byl přidělen na podzim, po přezkoumání předpokládaného rozpočtu podniku, který využívá podporu, a výkyvů zaznamenaných v průběhu první části účetního roku orgánem veřejné moci.

(50) Bylo dohodnuto, že pokud částka na podporu nebude využita celá, budou podpory stanovené na následující rok sníženy o zbývající částky.

(51) Bylo by vhodné upřesnit, že v roce 2002 byly podpory zrušeny (viz tabulka týkající se vývoje poskytnutých podpor v eurech od roku 1980 v příloze I).

III. PŘIPOMÍNKY SIDE A TŘETÍCH ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

A. *DŮVODY K ZÁSAHU SIDE*

(52) Podle článku 2 svých stanov je cílem SIDE ([13]): „*Prodej knih, tisku, veškerých kulturních produktů, vydávání, zřizování nebo získávání a využívání veškerých komerčních fondů stejného charakteru a obecněji veškeré průmyslové, obchodní nebo finanční transakce, transakce s movitými nebo nemovitými předměty, a to vše ve Francii a v zahraničí, které se mohou přímo nebo nepřímo týkat předmětu činnosti nebo jsou schopny zjednodušovat rozšiřování a rozvoj.*“

(53) Dopisem ze dne 20. března 1992 předložila SIDE v důsledku zamítnutí poskytnutí podpory, která je popsána v části II, ministerstvem kultury Komisi stížnost ([14]).

(54) SIDE v podstatě požaduje, aby Komise přijala rozhodnutí, kterým by se mohlo ukončit narušení hospodářské soutěže, jehož obětí je na vývozním trhu s knihami ve francouzském jazyce, uvedená narušení mají původ v podpoře přidělené výhradně CELF.

(55) SIDE udává, že odmítla poskytnutí sporných podpor, které jí byly navrženy ministerstvem kultury během rozhovoru, který se konal dne 26. září 1996. Vysvětluje, že nemohla akceptovat tuto opožděnou nabídku, která byla provedena v daném okamžiku po rozsudku soudu ze dne 18. září 1995. Upřesňuje, že nechtěla využívat program, jehož slučitelnost s právním řádem Společenství mohla být případně Komisí zpochybněna, a že mimo jiné tento návrh jí byl dán na samém konci, aby se zavázala, že ukončí řízení, které sama vyvolala.

(56) SIDE je mimo jiné přesvědčena, že činnost vývozního komisionáře nevyžaduje žádnou podporu. Proto pochybuje o užitečnosti „Programu malých objednávek“. Nicméně již neodmítá žádnou možnost budoucího přístupu k němu „*tak, aby její činnosti byly prováděny v podmínkách nenarušené hospodářské soutěže*“, avšak pouze za předpokladu, pokud by francouzskými orgány byl přijat mechanismus, jasně slučitelný s pravidly Smlouvy.

(57) SIDE uvádí, že „*na komisionářském vývozním trhu jsou za ‚obecné‘ vývozce považovány intervenující subjekty, jejichž obrat se uskutečňuje hlavně s orientací na prostředníky, jako jsou knihkupectví, a ne koneční uživatelé*“. Pro ni jsou obecnými komisionáři pouze CELF a SIDE. Upřesňuje, že kromě toho existují knihkupci — vývozci, kteří prodávají přímo konečným uživatelům.

(58) SIDE během rozhovoru, který se konal dne 4. března 2003, oznámila Komisi, že působí hlavně v západní Evropě. Pracuje rovněž na trzích východní Evropy, ale málo vzhledem k programu „Na východ Evropy“ ([15]), kterého využívá CELF. SIDE rovněž pracuje v Severní Americe a jihovýchodní Asii. Rovněž pracovala v Argentině před tím, než tuto zemi zasáhla současná krize. SIDE upřesnila, že nepožaduje působit v Africe, neboť na tomto území má malý zákaznický okruh, zejména v černé Africe. Také nepůsobí na území, která nejsou zahrnuta do COFACE ([16]).

([12]) Ministerstvo kultury bylo mimo jiné jako přizvaný pozorovatel přítomno ve správní radě a na valných hromadách CELF.
([13]) Rodinný podnik, založený v roce 1980.
([14]) Viz zdůvodnění 3.
([15]) Komise upřesňuje, že tento program umožňuje poskytovat knihkupcům slevy na veřejnou cenu. CELF se podílí na programu jako ostatní účastníci; v tomto případě se nejedná o vývozní provizi.
([16]) Pojištění, které zahrnuje rizika spojená s platbou za vyvážené výrobky. SIDE odmítá dodávat do zemí, které jím nejsou kryty.

(59) SIDE odmítá tezi francouzských orgánů, která spočívá v tvrzení, že velké objednávky jsou rentabilní, zatímco „malé objednávky“ nejsou, což je důvodem, aby byly za účelem vyřízení podporovány. Dále dodává, že „malé objednávky“ jsou v konečném výsledku rentabilnější než větší objednávky.

(60) SIDE upřesňuje, že pojmy „malé objednávky“ a „meze rentability“ jsou argumenty, které uvádí francouzská vláda, aby se pokusila odůvodnit podporu, poskytnutou specificky na chod CELF pod záštitou podpory při vyřizování malých objednávek francouzských knih, určených pro zahraničí, přičemž ve skutečnosti se jedná pouze o podporu při fungování.

(61) SIDE uvádí, že pro druh této činnosti neexistuje mez rentability. Upřesňuje, že může dojít k úsporám daným objemem, pokud je současně objednáno několik výtisků od jednoho titulu. To je důvod, proč seznam slev SIDE stanovuje dodatečnou slevu 5 % na každý titul objednaný v deseti nebo více výtiscích.

(62) SIDE udává, že všechny objednávky vykazují jeden náklad na vyřízení a jednu stejnou rentabilitu, protože pouze počet řádků, zadaných jednou osobou za den stejně jako počet knih z každého řádku objednávky, mají vypovídací hodnotu. Upřesňuje, že celková částka vydané faktury nemá vliv na zhodnocení nákladů plnění. Vysvětluje, že osoba, která za den zpracuje tisíc řádků z objednávky stráví téměř přesně tutéž dobu, ať objednávka zákazníka obsahuje dva řádky nebo sto řádků, rozdíl spočívá pouze ve skutečnosti, že musí v každé objednávce jiného zákazníka příslušného zákazníka identifikovat, což zabere pouze několik vteřin. Výše obratu během daného období nezávisí tedy na počtu zákazníků, závisí pouze na počtu řádek zpracovaných za tutéž dobu.

(63) SIDE rovněž udává, že zcela jako CELF akceptuje všechny objednávky, které jsou jí zaslány s jakoukoliv částkou, kritériem výběru je pro SIDE pouze platební schopnost zákazníka.

(64) SIDE přesto upřesňuje, že určité objednávky mohou obsahovat požadavky na díla nezahrnutá v seznamu, která předpokládají speciální vyhledávání; tento druh objednávek představuje zhruba 4,5 % její činnosti.

(65) SIDE se tedy domnívá, že podpora, která je poskytována CELF na vyřizování malých objednávek, mu umožňuje nabízet zákazníkům zvláště přitažlivé slevy, které ona není schopna nabídnout.

(66) SIDE kromě popírání vlastního principu existence vícenákladů, vhodných k odůvodnění příslušné podpory, poukazuje na určité chyby, obsažené v údajích, vycházejících z analytického účetnictví CELF, sestavených francouzskými orgány a využitých Komisí na podporu rozhodnutí 1999/133/ES. Vyvrací tak existenci vícenákladů, spojených s dálkovým přenosem malých objednávek, jak vyplývají z rozhodnutí 1999/133/ES. Poukazuje rovněž, že některé z údajů, vycházejících z analytického účetnictví CELF, které se týkají sociálních výloh, se liší od těch, které se týkají stejného místa v obecném účetnictví podniku, a proto údaje vyčíslené účetními CELF a sdělené francouzskými orgány nejsou relevantní.

(67) SIDE sděluje, že ve své nabídce veřejnosti bude představovat pouze vydavatele, kteří předkládají nejpřitažlivější slevy. Dodává, že seznam vydavatelů, který předkládá, je mnohem omezenější než seznam CELF, neboť nemá, na rozdíl od CELF, možnost nabízet zajímavé slevy pro všechny vydavatele, které má díky pobírané podpoře a přednostním vztahům, které s vydavateli udržuje, příležitost toto provádět.

(68) SIDE zdůrazňuje, že utrpěla škodu, neboť někteří z jejich zákazníků opustili její služby a přešli k CELF, které díky poskytované podpoře a úslužnosti vydavatelů nabízí zvláště přitažlivé slevy ([17]). SIDE má za to, že CELF takto získalo dominantní postavení na komisionářském vývozním trhu.

(69) SIDE upřesňuje, že nyní trpí jiným druhem újmy, jejíž původ spočívá ve změně celní politiky CELF, které uplatňuje *„již alespoň dva roky zastrašovací podmínky vůči malým účtům“* ([18]) ([19]). Skutečně, od té doby co dostává již pouze symbolickou část sporné podpory a ještě navíc od celkového zrušení v roce 2002, se malé účty ucházejí o služby SIDE. Tento nový požadavek mu způsobuje novou újmu, *„neboť zákazníci, kteří jsou nejzajímavější, jsou rovněž ti, kteří mají velký objem objednávek“*.

(70) SIDE došla k závěru, že *„politika takto vedená CELF je evidentně v celkovém rozporu s tvrzením CELF, podle kterého ji její domnělá úloha veřejné služby, kterou se podle ní a podle francouzské vlády odůvodňuje poskytovaná podpora, zavazuje zpracovávat stejným způsobem všechny objednávky a stejně jednat se všemi zákazníky“*.

([17]) Za tímto účelem vytváří dokument nazvaný „Stanovení škod, které utrpěla SIDE z důvodu podpor, poskytovaných ministerstvem kultury CELF v období mezi 1. dubnem 1980 a 31. březnem 1996“.

([18]) Období let 2000/02. Jedná se o období zahrnuté mezi počátkem významných poklesů podpor a jejich zrušením.

([19]) SIDE předkládá zejména dopis CELF ze dne 18. března 2002, který informuje německého zákazníka o změně jeho všeobecných prodejních podmínek v případě „malých účtů“, které se projevují ve zvýšení cen.

(71) Na podporu svých protestů SIDE předkládá v roce 1996 dvě externí zprávy, první od Národní nadace politických věd, druhou od Účetního dvora.

(72) Zpráva Národní nadace politických věd, nazvaná „Podporované šíření francouzských vědeckých a vysokoškolských učebnic", zveřejněná v listopadu 1996, se týká zvláštního segmentu trhu, segmentu šíření francouzských vědeckých a vysokoškolských učebnic. SIDE udává, že tento dokument, třebaže vychází za rámec tohoto řízení, zahrnuje zvláště výmluvné informace, ke kterým by mělo být přihlédnuto Komisí v jejím rozhodnutí 1999/133/ES při posuzování zákonnosti příslušné podpory.

(73) SIDE rovněž předkládá zprávu Účetního dvora, zveřejněnou v říjnu 1996, která celkově kritizuje politiku ministerstva kultury v záležitosti podpor a specifičtěji uvádí určité programy financované ministerstvem kultury, jako „Program stránka ke stránce", který byl řízen CELF.

(74) SIDE vyzdvihuje další, přesnější otázky. Odhaluje rekapitalizaci CELF státem v roce 1980, kterou pokládá za podporu při záchraně. Má za to, že CELF by využilo druhé rekapitalizace v roce 1993, která byla rovněž podstatnou státní podporou prostřednictvím Asociace pro rozvoj francouzského vydavatelství (ADEF). SIDE nakonec připomíná výhody, jaké by CELF využívalo díky „správě veřejných programů", která mu byla svěřena, a také celou sadu přesných výhod, spojených s výsadními vztahy, které tento podnik udržuje s orgány veřejné státní moci.

B. *STANOVISKO TŘETÍCH ZÚČASTNĚNÝCH STRAN*

(75) Po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropských společenství* ([20]) rozhodnutí o zahájení ze dne 30. července 1996 a před tímto se projevilo několik zúčastněných třetích stran ([21]).

(76) Pan Van Ginneken ([22]) jako velkoobchodník, zabývající se vývozem francouzských knih do nefrankofonních zemí ve svém stanovisku ze dne 21. prosince 1996 uvádí, že „*CELF si již zadalo úlohu* ([23]) *stát se vývozním velkoobchodem a být rentabilním, v rozporu s důvodem svého založení, tedy jako subjekt poskytující služby*".

(77) Pan Van Ginneken rovněž připomíná problematiku možné dohody mezi CELF a vydavateli, protože ti jsou částečně členy CELF ([24]). Odmítá „zjevně nespravedlivou" situaci, ve které je poškozován soukromý zájem představovaný vývozními velkoobchody.

(78) Hexalivre, společnost pro vývoz francouzských knih ([25]), zasahuje rovněž s podpisem pana Van Ginnekena, který je jejím předsedou, jako knihkupec, jehož zákazníci jsou tvořeni „*institucemi*" usazenými v zahraničí. Ve svém stanovisku ze dne 23. prosince 1996 udává, že činnost CELF, jehož posláním je zásobovat knihkupce v zahraničí, by v zásadě neměla být v rozporu s jeho vlastními aktivitami. Hexalivre trvá na tom, že příslušná podpora nakonec přinesla užitek „*soukromé společnosti podporované správou a směřující co nejvíce k monopolnímu postavení*".

(79) Pan Fenouil za Lavoisier Tec et Doc, bývalý spolupracovník CELF, vydavatel a knihkupec zabývající se vývozem, specializovaný na vědecká a technická díla ve svém stanovisku ze dne 7. ledna 1997 nepopírá opodstatněnost podpor poskytnutých CELF od roku 1980 a připomíná rovněž „***bezvýhradnou podporu do roku 1994*** ([26])". Naproti tomu se staví proti rozrůznění činnosti CELF ([27]), která byla financována díky sporným podporám. Rovněž udává, že 50 % objednávek, vyřizovaných jeho podnikem, jsou malé objednávky s hodnotou méně než 500 FRF. Pan Fenouil nakonec „*vyzývá k obnovení podmínek běžné hospodářské soutěže při vývozu, které by bylo provedeno zejména potlačením neopodstatněných podpor na skutečnou úlohu veřejné služby nebo nesporný kulturní cíl, který nemůže být dosažen stávajícími prostředky*".

(80) Pan de la Rochefoucauld za „Aux amateurs de Livres *international*" zasahuje ve svém stanovisku ze dne 2. ledna 1997. Staví se proti a lituje, že by CELF mohlo obsluhovat zahraniční knihovny a/nebo institucionální zákazníky, pokud pobírá podporu k uspokojení potřeb jiného trhu. Požadoval, aby CELF omezilo prodej pouze na zahraniční knihkupce s vyloučením veškerých ostatních zákazníků. Má za to, že vyrovnávací podpora umožnila CELF poskytovat jeho zákazníkům 3 procentní body dodatečné slevy. Podle něho „*je podpora pokrytectvím*", „*diví se, že by podpora mohla odpovídat více než 60 % částky příslušných objednávek*". Dochází k závěru, podpora slouží k rozvoji obchodních činností CELF. Proto má za to, že by podpora měla být rozdělena „*mezi příslušná knihkupectví úměrně k jejich obratu do třetích zemí*" a že by bylo vhodné zakázat CELF dodávat jiným zákazníkům než jsou knihkupci v zahraničí.

([20]) Viz poznámka 1.
([21]) Dva ze třetích účastníků byli odkoupeni prostřednictvím CELF, pan Van Ginneken, který v roce 1996 rovněž zasahoval jménem Hexalivre.
([22]) Bývalý zástupce multicarte CELF, jehož vztahy s CELF „skončily špatně". Byl odkoupen prostřednictvím CELF.
([23]) Odkaz k rokům 1996/1997.
([24]) Pro informaci, Komise mohla prohlásit, že spolupracovníků CELF je průměrně sto, kdežto trh čítá několik tisíc nakladatelů.
([25]) Hexalivre byl v roce 1998 odkoupen pobočkou CELF, která byla sama připojena k CELF.
([26]) Tučně vytištěno a podtrženo — přidáno Komisí.
([27]) CELF by podle Tec et Doc mělo omezit svou komisionářskou činnost při vývozu a nezasahovat do oblasti vývozu vědeckých knih.

(81) Národní sdružení dovozců a vývozců knih (SNIEL) ve svém stanovisku ze dne 31. prosince 1996 upozornilo, že tvrzení SIDE, která se týkají CELF, nebyla pokládána za dostatečně věrohodná, aby se v počáteční době připojilo k její žalobě. Nicméně se staví proti skutečnosti, že CELF mohlo od roku 1996 zasahovat v „*oblastech, kde nebylo původně stanoveno, aby zasahovalo*“ ([28]), a má za to, že svou činnost rozvinulo díky vyrovnávacím podporám, které pokládá za příliš vysoké.

(82) SIDE, stejně ve svém stanovisku ze dne 6. ledna 1997 udává, že „*… dokonce za předpokladu, že by pojem malých objednávek měl komerční význam, se velmi rychle ukázalo, že CELF se neomezilo na tuto údajně nerentabilní činnost*“.

(83) CELF, které rovněž působí jako třetí strana, popírá tvrzení žalující strany a předložilo několik dopisů vydavatelů, které vyjadřují své uspokojení s jeho službami.

IV. **POZNÁMKY FRANCOUZSKÝCH ORGÁNŮ**

(84) Francouzské orgány udávají, že zpracování malých objednávek na knihy bylo dlouho zajišťováno společnostmi Hachette a les Messageries du livre. Tyto podniky plnily úlohu distributorů pro četné vydavatele, kteří neměli k dispozici distribuční struktury, přizpůsobené přesným malým objednávkám a/nebo nepožadovaly jejich rozvoj.

(85) CELF, které spojuje různé činitele ve vydavatelském světě, bylo založeno v roce 1977, původně ve formě družstevní společnosti s proměnným kapitálem, aby čelilo nedostatku na komisním vývozním trhu v okamžiku, kdy se Hachette a les Messageries du livre rozhodly z důvodu rentability ([29]) opustit komisionářskou činnost. Kapitál CELF, původně 50 000 FRF, byl později zvýšen na 80 500 FRF. Od roku 1979 měl CELF vážné, ale očekávané finanční obtíže, protože dva podniky, které předtím řídily činnost, důvodně upřednostnily odchod z trhu, který považovaly za nerentabilní. Obor, vydavatelé, Národní vydavatelské sdružení (SNE) orgány veřejné státní moci měly za to, že činnost CELF měla být za všech okolností zachována, aby mohlo být zajištěno optimální šíření knih ve francouzském jazyce do zahraničí. Jelikož se žádný další subjekt nejevil jako vhodný k zajištění služby, v roce 1980 bylo rozhodnuto, že CELF bude restrukturalizováno a rekapitalizováno.

([28]) Podle SNIEL představují malé objednávky 6 % činnosti CELF, což podle tohoto sdružení znamená, že „*CELF rozvíjelo 94 % své činnosti v oblastech, kde nebylo původně stanoveno, že bude zasahovat*“.

([29]) Dopis Národního vydavatelského sdružení ze dne 18. července 1980 předaný žalující stranou tuto skutečnost dokládá.

(86) Francouzské orgány udávají, že za těchto okolností bylo CELF transformováno na družstevní akciovou společnost s pevným kapitálem. Jeho kapitál byl zvýšen z 80 500 FRF na 1 280 500 FRF. Rekapitalizace byla provedena z poloviny akcionáři a z poloviny ADEF ([30]), sdružením financovaným státem. V roce 1994 byla ADEF zrušena; její akcie byly zdarma postoupeny SNE, které je spolupracovníkem CELF.

(87) Francie udává, že CELF zůstalo až do dnešního dne družstevní akciovou společností, která působí na základě svého vlastního kapitálu. Upřesňuje, že se jedná o strukturu, která byla stále všem otevřena, na akcionářích nebyla požadována žádná podmínka státní příslušnosti, jediným závazkem vždy bylo vykazovat „*činnost, která se vztahuje k jakémukoliv druhu činnosti při vývozu knih ve francouzském jazyce*“. Vydavatelé frankofonních děl, usazení v jiném členském státě, se mohou taktéž zcela podílet na družstvu a mít prospěch z jeho činností ([31]).

(88) Podle článku 3 stanov je cílem CELF „*přímo vyřizovat objednávky knih, brožur a všech komunikačních médií* ([32]) *do zahraničí a zámořských teritorií a departementů a obecněji provádět veškeré práce směřující zejména k rozvoji podpory francouzské kultury ve světě prostřednictvím výše zmíněných médií. Za výše uvedeným účelem družstvo provede veškeré průmyslové, obchodní nebo finanční operace, operace s movitostmi nebo nemovitostmi za účelem provádění předmětu činnosti. Vzhledem k zvláštnímu cíli družstva se žádná fyzická nebo právnická osoba nemůže stát nebo být akcionářem, pokud neprovádí činnost, která se jakkoli vztahuje k výše uvedené vývozní činnosti*“.

(89) Francouzské orgány upřesňují, že CELF čítal ke dni 6. listopadu 2002, 76 akcionářů-družstevníků, kterými jsou v zásadě, ne však výhradně, vydavatelé. Každý akcionář má na valné hromadě jediný hlas, nezávisle na podílnické částce. Upřesňují, že mezioborová forma společnosti byla zárukou transparentnosti, z důvodu péče o společný zájem a řádné správy poskytnuté podpory.

([30]) Tato asociace přeskupila určitý počet vydavatelů, jejichž hlavním směrem činnosti byl rozvoj zastoupení francouzských knih v zahraničí a podpora investic vydavatelů, zabývajících se vývozem. Tato asociace využívala státní podporu prostřednictvím odboru pro knihy a četbu ministerstva kultury.

([31]) Samotný zahraniční podnik je v současnosti členem CELF. Jedná se o vydavatelství l´Editeur Casterman, které má sídlo v Belgii; jedná se o francouzskou pobočku Flammarion, její pobočku l´Italien Rizzoli.

([32]) Před usnesením valné hromady dne 29. června 1994 se stanovy CELF výslovně odkazovaly na malé objednávky. Bylo udáno to, co bylo v článku II stanov, tedy že ‚cílem družstva je přímo vyřizovat nebo zjednodušovat vyřizování malých objednávek do zahraničí nebo do zámořských teritorií a departementů …‘.

(90) Hlavní činitelé při šíření knih jsou:

a) vydavatelé, kteří „produkují“ knihy;

b) distributoři, začlenění nebo nezačlenění do vydavatelských společností, kteří zajišťují komerční podporu knih u maloobchodníků nebo u určitých velkých institucionálních spotřebitelů;

c) distributoři, začlenění nebo nezačlenění do vydavatelských společností, kteří zajišťují logistiku šíření vydavatelů; získávají objednávky od knihkupců, určitých velkých institucionálních spotřebitelů nebo nejrůznějších prostředníků a zásobují se u vydavatelů;

d) velkoobchodníci, kteří nepůsobí vždy v distribučním oběhu a kteří jsou prostředníky mezi distributory a maloobchodníky nebo určitými velkými institucionálními spotřebiteli;

e) komisionáři, kteří se obracejí pouze na maloobchodníky a ne na konečného spotřebitele.

(91) Francie upřesňuje, že on-line knihkupectví musí být od nynějška počítána mezi účastníky přítomné na trhu a že musí být rovněž pokládána za potenciální konkurenty komisionářů, zabývajících se vývozem. Nicméně není schopna sdělit údaje o části trhu, kterou by měli v rukou tito nově příchozí ([33]).

(92) Francouzské orgány vysvětlují, že rozmanitost subjektů, které jsou přítomny na trhu, musí umožňovat distribuci a podporu knih u všech typů veřejnosti nezávisle na místě, „Program malých objednávek“ v zásadě umožnil účelně čelit nedostatkům komplexního mechanismu při šíření knih.

(93) Francouzské orgány předaly určité informace o celkovém trhu vývozu knih ve francouzském jazyce. Osvětlují obchodní politiku CELF, které v souladu se stanovami a závazky přijatými vůči francouzským orgánům, upřednostňuje oblasti, kde jsou vydavatelé málo zastoupeni.

(94) V tabulce 1 tak je vidět, že CELF je málo aktivní v oblastech, kde jsou velmi aktivní vydavatelé, a naopak, že CELF je velmi aktivní v oblastech, kde jsou vydavatelé málo zastoupeni.

Tabulka 1

Porovnávané zeměpisné rozčlenění frankofonního vydavatelství podle obratu/podílu na trhu CELF na celkovém trhu vývozu knih ve francouzském jazyce

Dané oblasti	Vydavatelství	CELF	Část CELF
Evropské společenství	38,2 %	20,23 %	0,97 %
Severní Amerika	17,4 %	6,03 %	0,64 %
Evropské státy, které nejsou členy Společenství	16 %	1,11 %	0,13 %
Francouzské zámořské departementy	8,4 %	0,87 %	0,19 %
Asie	3,7 %	19,9 %	9,95 %
Frankofonní státy Afriky	5,5 %	11,58 %	3,85 %
Maghreb	4,4 %	28,43 %	11,84 %
Blízký a Střední východ	2,3 %	1,09 %	0,87 %
Východní Evropa	2 %	2,21 %	2,03 %
Latinská Amerika	1,5 %	7,6 %	9 %
Antily	0,32 %	0,7 %	4,27 %
Nefrankofonní státy Afriky	0,16 %	0,21 %	2,47 %
	100 %	100 %	

([33]) Tento trh nebylo možné identifikovat ve smyslu celní statistiky.

(95) Francouzské orgány zdůrazňují, že „Program malých objednávek“ nebyl chápán jako specifická podpora CELF, ale jako režim podpory šíření francouzsky psaných knih, která by mohla využívat kanály dalších subjektů, schopných reagovat na stejný typ objednávek.

(96) Vysvětlují, že strukturální změna CELF provedená v roce 1980 byla provázena rozhodnutím o poskytnutí podpor v rámci „Programu malých objednávek“. Potvrzují, že CELF bylo prakticky jediným obecným subjektem, který získal příslušné podpory ([34]), dvanáct let po uskutečnění programu žádný jiný subjekt kromě SIDE nepodal žádost, třebaže samotný program byl v oboru znám.

(97) Francie nepopírá, že ministerstvo kultury zamítlo v roce 1991 schválení podpory SIDE ([35]), neboť tento podnik nesplňoval požadované podmínky transparentnosti, aby využil zmíněnou podporu a odmítal se podřídit omezení vyplývajícímu z jejího poskytnutí. Francie mimo jiné připomíná, že ministerstvo kultury přistoupilo v roce 1996 k SIDE s návrhem zmiňované podporu a že je SIDE odmítla.

(98) Francouzské orgány zdůrazňují, aby jeden z cílů francouzské kulturní politiky ve světě spočíval v zajištění šíření děl ve francouzském jazyce. Tento cíl musí být chápán jako úloha veřejné služby. Proto se francouzské orgány domnívají, že má Komise vzhledem k ustanovením čl. 86 odst. 2 Smlouvy analyzovat příslušná opatření.

(99) Francie připomíná, že CELF bylo zřízena poté, v okamžiku, kdy se ekonomičtí činitelé, pověření touto činností rozhodli stáhnout z trhu, bylo dotováno spornou podporou. V případě neprovedení sporných opatření by šíření knih ve francouzském jazyce, určených malým knihkupectvím, často v dosti vzdálených oblastech, kde poptávka není vzhledem k obratu a objemu velká, byla zjevně penalizována.

(100) Francouzské orgány proto rozhodly uplatnit sporný program, aby mohly být za stejných podmínek jako větší objednávky dodrženy všechny objednávky, včetně nerentabilních objednávek frankofonních děl.

(101) Francie zdůrazňuje, že ministerstvo kultury vložilo *„svou podporu do operativních nákladů veřejné služby CELF, spojených s malými objednávkami“* a že CELF byla proto svěřena skutečná úloha veřejné služby.

([34]) Některé podniky, Servedit, pro frankofonní oblast Afriky od roku 1988 do 1993 a l'Ecole des loisirs v roce 1995 pro oblast Středomoří mohly využívat stejnou pomoc, ale ve specializovaných odvětvích.

([35]) Jediný jiný podnik, který podal žádost.

(102) Na podporu své argumentace předaly francouzské orgány Komisi několik textů:

a) vyhláška č. 82-394 ze dne 10. května 1982 o organizaci ministerstva kultury trvá na jeho úloze v *„působení francouzské kultury a francouzského umění ve volném dialogu světových kultur“* ;

b) vyhláška č. 93-797 ze dne 16. dubna 1993 o pravomoci ministra kultury a francouzsky mluvícího společenství, který uvádí, že *„ministr kultury a francouzsky mluvícího společenství … zavede společně s dalšími zúčastněnými ministry akce řízené státem s cílem zajistit působení francouzské kultury a působení francouzsky mluvícího společenství ve světě“*;

c) rozsudky o organizaci Ředitelství pro knihy a četbu, poslední z roku 1996, založené na výše uvedených vyhláškách, která upřesňují úlohy ministerstva kultury v oblasti vývozu knih.

(103) Francouzské orgány udávají, že na základě těchto textů Ředitelství pro knihy a četbu uzavíralo roční úmluvy s partnery, pověřenými provést akce vycházející z kulturní politiky vlády. Tyto úmluvy definují cíle spolupráce mezi ministerstvem a subjekty, které podporuje, a také vzájemné závazky stran.

(104) Francouzské orgány objasňují, že ministerstvo kultury uzavíralo každý rok s CELF ([36]) úmluvu, kterou bylo pověřeno prováděním úlohy veřejné služby, spočívající v *„dodržení všech objednávek frankofonních děl v jakékoli částce, pocházejících ze zahraničních knihkupectví“*.

(105) Francouzské orgány kromě toho uvádějí, že ať je příslušný trh vymezen jakkoliv, SIDE a CELF si objednávkami malých objemů nekonkurují.

(106) Vyzdvihují zejména protikladné tvrzení SIDE, která ačkoli uvádí, že pracuje se stejným typem zákazníků jako CELF a že se všemi zákazníky jedná stejným způsobem, *„ať je částka jejich objednávky jakákoliv“*, na množství menší než deset výtisků uplatňuje úroveň slevy nižší než pět bodů.

(107) Domnívají se, že tato významná „penalizace“, kterou SIDE uplatňuje u objednávek s počtem děl nižším než deset, je dobrým důkazem, že malé objednávky nejsou upřednostňovaným cílem SIDE, na rozdíl od objednávek, které jí umožňují dosáhnout velkých úspor, jako jsou objednávky zadávané institucionálními zákazníky, což je upřednostňovaný okruh obsluhovaný SIDE.

([36]) Až v roce 2001, protože podpora byla zrušena od roku 2002.

(108) Základní rozdíl obchodní strategie se projevuje zejména průměrným počtem knih na řádku a na fakturu, který je mnohem důležitější pro SIDE než pro CELF.

(109) Francouzské orgány udávají, že CELF náhradou za podpory, které mu jsou poskytovány, i pokud podporou není vyrovnáván „Program malých objednávek" jako takový, musí být schopno, pokud je politickým cílem ministerstva kultury nejširší možné šíření francouzsky psaných knih, předkládat svým zákazníkům velmi širokou a rozmanitou nabídku vydavatelů. Připomínají, že stovky vydavatelů, kteří jsou začleněni do nabídky CELF jsou ve skutečnosti velmi malí vydavatelé, asociace nebo různé, velmi málo známé orgány ([37]), jejichž vydavatelská činnost není taková, aby vedla k velkým a rentabilním objednávkám. CELF při předkládání tohoto rozšířeného seznamu vydavatelů podporuje rozmanitost. Proto se musí zásobit u velmi vysokého počtu dodavatelů za částky, které nejsou často vysoké, což zavazuje rovněž spravovat velmi mnoho malých vydavatelů, aniž by toto bylo nahrazováno jakoukoli podporou.

(110) Malí vydavatelé jsou tedy z ekonomického hlediska méně rentabilní, neboť oproti velkým vydavatelům neposkytují příliš zajímavé podmínky. SIDE ze své strany sleduje obchodní politiku, která upřednostňuje známější vydavatele, schopné k podnícení velkých objednávek. Francouzské orgány vysvětlují, že by proto bylo vhodné provádět rozlišování „malých účtů" a „malých objednávek". Pojem „malé objednávky" jistě odpovídá hodnocení, které dostal sporný „program", nicméně nedostatečně vysvětluje závazek, vycházející z „malých zákaznických účtů", kteří vytvářejí „malé dodavatelské účty".

(111) Poskytnutí podpory se jistě zakládá na vícenákladech, vynaložených na malé objednávky, ale subjekt, který přijímá podporu, je rovněž podřízen závazkům, o kterých nelze říci, že jsou „vyrovnané".

(112) Francouzské orgány udávají, že vyrovnávací podpory byly CELF přiděleny k náhradě dodatečných nákladů, vynaložených na malé objednávky, jejichž mez byla stanovena empiricky na 500 FRF. Tato mez stanovila hodnotu, ovšem nevyplývá z ní, že se každá objednávka s celkovou hodnotou mezi 0 a 500 FRF musí nacházet přesně na prahu rentability. Určité objednávky s hodnotou 500 FRF mohly být rentabilní, zatímco jiné ne. Vše záviselo na počtu titulů a knih zahrnutých v objednávce, na druhu těchto knih, na kvalitě zadané objednávky, na skutečnosti, zda zákazník využívá nebo nevyužívá záruku COFACE a také na způsobu a lhůtě platby.

(113) Francouzské orgány upřesňují, že naproti tomu se s jistotou ukázalo, že skupina objednávek od 0 do 500 FRF není obecně rentabilní a v zásadě není kryta subjektem, který by zvažoval pouze samotná ekonomická kritéria. Tento poslední argument vysvětlují na analýze nákladů, která se zakládá na referenčním roce 1994.

(114) Také, jak ukazují tabulky 2a a 2b, francouzské orgány upřesňují, že CELF v průběhu posledních let a zvláště od zahájení jeho zproštění od finančního závazku v letech 1996/1997 rozrůznilo své činnosti, zejména rozšiřováním rentabilních zákazníků, tvořených velkými účty knihkupectví a institucionálních zákazníků, jako knihovny, vysoké školy nebo kulturní střediska. Ve stejné době byl zaznamenán pokles obratu „malých účtů" a také snížení počtu zákazníků. Souběžně s tím bylo zjištěno obecné zvýšení obratu CELF. Francouzské orgány v těchto podmínkách potvrzují, že zpracování malých objednávek bylo pro CELF faktorem zpomalení činnosti.

Složení obratu CELF

I. Tabulka 2a — příklad Německa

NĚMECKO
3,4 % obratu CELF představuje 27,2 % malých účtů aktivních zákazníků

	1999	2000	2001
Obrat	2 331 713 FRF	2 548 430 FRF	2 906 533 FRF
počet zákazníků	593	561	444
OBRAT < 5 000 FRF	480	462	344
OBRAT < 10 000 FRF	47	35	38
OBRAT + 100 000 FRF	0	2	4

([37]) Například: barokní soubor Limoge; klášter Sainte Madeleine.

II. Tabulka 2b — Evropské společenství

Zákaznické účty Evropského společenství			
	1999	2000	2001
Obrat	15 253 754 FRF	14 241 785 FRF	14 436 006 FRF
počet aktivních zákazníků	1 567	1 440	1 249
OBRAT < 5 000 FRF	1 059	950	782
OBRAT < 10 000 FRF	162	154	139
OBRAT + 100 000 FRF	19	15	18

V. **HODNOCENÍ KOMISE**

(115) CELF a SIDE jsou dva konkurenční podniky, usazené ve Francii, které provádějí zejména komisionářskou činnost při vývozu knih ve francouzském jazyce ([38]). Tato činnost spočívá v šíření ([39]) knih ve francouzském jazyce za účelem uspokojení objednávek malých maloobchodníků (malá knihkupectví nebo instituce jako knihovny nebo vysoké školy), hlavně v nefrankofonních zemích a oblastech. Pro oblasti jako je Belgie, Kanada nebo i frankofonní část Švýcarska je šíření knih zajišťováno samotnými vydavateli nebo prostřednictvím distribučních sítí, vzhledem k tomu, že objem trhu je dostatečně velký, aby podniky investovaly do integrovaných distribučních sítí. Tento typ služby umožňuje zajišťovat optimální šíření množství děl.

(116) SIDE a francouzské orgány se shodují v objasnění, že komisionář přistupuje prakticky k přeskupení jednotlivých nevelkých objednávek, jejichž vyřizování by bylo pro tradiční vydavatele a distributory příliš nákladné. Tato služba zákazníkům umožňuje, ať to jsou knihkupci nebo instituce, omezit oslovování velkého počtu dodavatelů.

(117) Souběžně jsou zasílány objednávky vydavatelům a/nebo distributorům, kteří mají taktéž pouze jediný cíl dodávky: komisionáře. Díky tomuto typu plnění dochází také k úspoře času a peněz, omezí se udržování vztahů s velkým počtem zákazníků, podle předpokladů geograficky velmi rozptýlených.

(118) Komisionáři, zabývající se vývozem, jsou tedy základními poskytovateli pro oběh knih při vývozu do zemí, kde je poptávka nepravidelná, rozdrobená a/nebo s malým objemem. Použití služeb vývozního komisionáře je tedy často pro kupujícího (nikdy se nejedná o konečného zákazníka) jediný způsob, zavedený v nefrankofonní zemi, jak zadat a obdržet své objednávky. Plnění komisionáře umožňuje snížit fixní náklady spojené s vyřizováním každé objednávky.

(119) V daném případě je zřejmé, že francouzské orgány uplatnily sporný „Program malých objednávek“, aby podpořily komisní vývozní trh, malé objednávky, nižší nebo rovné 500 FRF, v zásadě pokládané za nerentabilní. Bylo by tedy vhodné ověřit, zda tento neoznámený program, jehož jediným uživatelem v praxi bylo CELF, byl slučitelný se Smlouvou.

A. *POUŽITELNOST USTANOVENÍ ČLÁNKU 87 SMLOUVY*

1. PŘÍSLUŠNÁ OPATŘENÍ PŘEDSTAVUJÍ PODPORU VE SMYSLU ČL. 87 ODST. 1 SMLOUVY

(120) Čl. 87 odst. 1 Smlouvy stanoví, že *„podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak“*.

(121) Dané opatření zajišťuje výhodu CELF, protože se jedná o podporu určenou ke snížení nákladů na malé objednávky. Tento bod nebyl mimo jiné francouzskými orgány nikdy popírán.

(122) Je financováno prostřednictvím rozpočtových zdrojů spravovaných Ředitelstvím pro knihy a četbu ministerstva kultury, to jest prostřednictvím státních prostředků.

(123) Je určeno knižním komisionářům a v praxi bylo využíváno pouze CELF. Je tedy selektivní.

(124) Co se týká ovlivňování obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže zavedené tímto opatřením, Komise vzala na zřetel následující.

([38]) CELF je komisionářem výhradně pro knihy ve francouzském jazyce, což není SIDE, která zpracovává rovněž i knihy v jiných jazycích.

([39]) Činnost CELF je na rozdíl od činnosti SIDE výhradně zaměřena na vývoz.

(125) Podpora je poskytována francouzským komisionářům, kteří vyvážejí knihy ve francouzském jazyce hlavně do nefrankofonních zemí. Uvedení francouzští komisionáři tedy alespoň potenciálně konkurují ostatním komisionářům, zabývajícím se vývozem frankofonních knih v dalších frankofonních zemích Společenství (hlavně Belgie a Lucembursko). Bylo by nicméně vhodné uvést, že vzhledem k uvažované stávající odchylce mezi objemy frankofonních knih, vyvážených do nefrankofonních zemí z Francie na jedné straně a z Belgie a Lucemburska na straně druhé má narušení hospodářské soutěže vyvolané podporou na trhu velmi omezený charakter.

(126) Podpora může rovněž vést k narušení hospodářské soutěže a ovlivňovat obchod tím, že bude působit na další činnosti CELF. Zdá se, že tyto činnosti jsou omezeny na šíření v zahraničí a na internetové stránce CELF ([40]) se jasně udává, že CELF neprodává ani ve Francii, ani soukromým osobám. Daná podpora byla CELF poskytnuta v rámci „Programu malých objednávek", který spočíval v zajištění, aby veškeré objednávky, pocházející ze zahraničních knihkupectví, nacházejících se na nefrankofonních územích, mohly být vyřizovány při jakékoli částce. Komise uvádí, že sporný mechanismus mohl být ku prospěchu kupujícím a vydavatelům frankofonních knih, pokud mohli kupující využívat mírné ceny a pokud byl usnadněn následný prodej. Takové ovlivňování obchodu je nicméně vzhledem k velmi malé zaměnitelnosti mezi knihami ve francouzském jazyce a v dalších jazycích velmi nepřímé a celková částka velmi omezená.

(127) Podpora poskytnutá CELF vytváří za těchto podmínek státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy, protože odpovídá čtyřem podmínkám, spojeným s pojmem podpora. Nicméně je nutno uvést, že přímý účinek na obchod a narušení hospodářské soutěže, způsobený opatřením je velmi slabý.

(128) Kromě toho by bylo vhodné uvést, že členské státy jsou povinny informovat Komisi v dostatečném časovém předstihu o projektech, které v souladu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy směřují k ustanovení podpor.

(129) Francouzská vláda tedy neoznámila daný program ani podporu ve prospěch CELF při vyřizování malých objednávek před přistoupením k jejich poskytnutí. Podpory byly tedy poskytnuty nezákonně.

(130) Navíc jelikož soud částečně zrušil rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993, poté rozhodnutí 1999/133/ES, které schvalovalo podpory poskytované CELF, zůstala podpora, která byla poskytována CELF na vyřizování malých objednávek, nezákonnou.

(131) Nyní by bylo vhodné prověřit, zda v daném případě byla uplatněna jedna z odchylek stanovených čl. 87 odst. 2 a 3 tak, že daná opatření by mohla být vyňata z obecného zákazu, stanoveného v odstavci 1 uvedeného článku.

2. HODNOCENÍ OPATŘENÍ VZHLEDEM K USTANOVENÍM ČL. 87 ODST. 2 A 3 SMLOUVY

(132) Komise uvádí, že odchylky čl. 87 odst. 2 Smlouvy nelze v daném případě použít, neboť daná opatření jasně nesměřovala k dosažení cílů, které jsou zde stanoveny. Podpora také nesplňovala podmínky stanovené odchylkou podle čl. 87 odst. 3 písm. a) Smlouvy, jelikož nebyla určena k podpoře rozvoje oblastí, které by mohly zmíněné ustanovení využívat. V daném případě by také nemohla být použita odchylka stanovená v čl. 87 odst. 3 písm. b), která se týká podpory při provedení důležitého evropského projektu společného zájmu, protože dané opatření nesměřovalo k podpoře tohoto typu projektu. Protože podpora nesměřovala ani k nápravě vážného narušení francouzského hospodářství, nelze v daném případě také použít odchylku obsaženou ve druhé části čl. 87 odst. 3 písm. b). Nakonec se nelze odvolávat k čl. 87 odst. 3 písm. c), který se týká příspěvku na rozvoj určitých činností nebo určitých hospodářských oblastí, neboť podpora nesledovala oblastní nebo horizontální cíle a Komise se domnívá, že toto ustanovení by v daném případě nemělo být využíváno na dílčím základě.

(133) Naproti tomu čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy upřesňuje, že: *„za slučitelné se společným trhem mohou být považovány … podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže ve Společenství v míře odporující společnému zájmu"*.

(134) Je nepochybné, že kulturní cíl daných podpor, uznaný v prvním období žalující stranou ([41]), byl již nyní Komisí přijat v rozhodnutí ze dne 18. května 1993, poté potvrzen soudem v rozsudku ze dne 18. září 1995, opětovně potvrzen rozhodnutím 1999/133/ES a rozsudkem soudu ze dne 28. února 2002 nebyl zpochybněn.

(135) Tento cíl je jasně potvrzen francouzskou vládou, která vedeními přála vést voluntaristickou politiku, směřující k podpoře šíření děl ve francouzském jazyce v celém světě. Tato vůle těží ze směru, který stále více směřuje k ochraně a podpoře kulturní rozmanitosti na mezinárodní úrovni.

([40]) www.celf.fr

([41]) Dopis rady SIDE Komisi ze dne 7. září 1992.

(136) Komise se k tomuto tématu již vyjádřila ve svém sdělení Radě a Evropskému parlamentu „K mezinárodnímu nástroji o kulturní rozmanitosti“ ([42]). Domnívá se, že kulturní rozmanitost se stala hlavním námětem mezinárodních jednání v mezinárodních a oblastních organizacích, který umožňuje odpovídat na vzrůstající zájem občanské společnosti a vlád vzhledem k ochraně kulturní specifičnosti jako společného dědictví národů.

(137) Ochrana a podpora kulturní rozmanitosti se nachází mezi základními principy evropského modelu. Jsou zaznamenány v čl. 151 odst. 1 Smlouvy, který stanoví: *„Společenství přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální různorodosti a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví“*, nebo také v čl. 151 odst. 4, který stanoví: *„Společenství ve své činnosti podle ostatních ustanovení této smlouvy přihlíží ke kulturním hlediskům, zejména s cílem uznávat a podporovat rozmanitost svých kultur“*.

(138) Smlouva vyžaduje od Společenství a členských států, které ho tvoří, podporu kulturní rozmanitosti v mezinárodních vztazích jako příspěvek světovému řádu, založenému na udržitelném rozvoji, mírovém soužití a dialogu mezi kulturami. Francouzské orgány, které finančně napomáhají a podporují šíření frankofonních děl, zavedly kulturní politiku, která odpovídá cílům stanoveným Smlouvou.

(139) Za těchto podmínek se Komise domnívá, že podpory poskytované CELF francouzskými orgány s cílem zajistit šíření děl ve francouzském jazyce, a to při jakékoli částce objednávky, zcela sledovala kulturní cíl tak, jak je obsažen ve znění Smlouvy.

3. SLUČITELNOST DANÉ PODPORY S PRÁVNÍMI PŘEDPISY SPOLEČENSTVÍ

(140) Podle čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy mohou být podpory, určené k podpoře kultury a zachování dědictví slučitelné se společným trhem, pokud opatřením, které je v protikladu ke společnému zájmu, nenarušuje podmínky obchodu a hospodářské soutěže.

a) ***Úvodní připomínky Komise, které se týkají stanoviska třetích stran***

(141) Komise uvádí, že třetí strany, které se přihlásily po zveřejnění rozhodnutí o zahájení řízení, se mimo SIDE a CELF nepředstavují jako komisionáři zabývající se vývozem, ale spíše jako „velkoobchodní“ specializovaní poskytovatelé. Žádná ze třetích zasahujících stran neudává, že podala na ministerstvu kultury žádost o získání dané podpory.

(142) Podle několika stanovisek třetích stran se ukazuje, že mechanismus podpory použitý francouzskými orgány nebyl přinejmenším v počáteční době odborníky, kteří se vyjádřili, zpochybněn.

(143) Komise mohla rovněž zjistit, že žalující strana, stejně jako třetí strany, věděla o podpoře, která byla CELF poskytnuta při jeho založení v roce 1980. SIDE tedy požádala ministerstvo kultury nejen v roce 1991 ([43]), aby jí byla rovněž poskytnuta daná podpora, Komise byla zpravena o této věci teprve o několik měsíců později, v březnu 1992.

(144) Komise připomíná, že stanoviska třetích stran jsou vzhledem k politice rozrůznění činností CELF ([44]) zásadně kritická. Je mu vytýkáno, že se spoluúčastí vydavatelů, kteří mu poskytovali přednostní slevy, postupně zasahovalo na dalších trzích než na tom, pro který bylo původně založeno, to jest trh s malými objednávkami.

(145) Jak vyplývá z předložených údajů, v okamžiku svého založení CELF skutečně pracovalo pouze pro knihkupectví. Teprve později, v průběhu roku 1990 začalo provádět průzkum dalších typů zákazníků. Avšak nic neudává, že by rozrůznění činnosti CELF byla financována spornými podporami, zcela naopak, protože jejich cílem a účinkem bylo výhradně vyrovnávat vícenáklady vzniklé z malých objednávek, tak jak je prokázáno v bodu 198 odůvodnění a následujících.

(146) Určité třetí strany, které se představují jako velkoobchodníci-vývozci nebo také knihkupci-vývozci, zdůrazňují, aniž by nicméně byly na podporu těchto tvrzení předloženy příslušné údaje, že podpora k uspokojení poptávky byla zbytečná.

(147) Některé třetí strany nakonec uváděly, že CELF využívalo výhod vycházejících z přednostních vztahů, které tento podnik udržoval s určitými veřejnými subjekty jako „France édition“. Zejména Hexalivre kritizoval postoj „France édition“, který poskytoval CELF výsadní postavení poskytnutím přístupu do svého stánku na mezinárodních veletrzích, což odmítlo udělat pro Hexalivre.

(148) Jak potvrzují důkazy předané francouzskými orgány, mohla Komise zjistit, že CELF, které je členem „France édition“, platilo jak za pronájem prostoru ve stánku „France édition“, tak za katalogy objednané u „France édition“. Jak v každém případě zdůraznily francouzské orgány, tento druh vztahů se žádným způsobem netýkal orgánů veřejné moci.

([42]) KOM(2003) 520 v konečném znění.
([43]) Dopis SIDE s datem 22. května a 4. června 1991.
([44]) Viz bod odůvodnění 81.

(149) Nicméně jelikož tyto údaje nebyly zahrnuty v rozhodnutí k zahájení řízení ze dne 30. července 1996, netýkají se problematiky „malých objednávek". Proto se Komise v rámci tohoto řízení k této otázce nevyjádří.

(150) Francouzským orgánům se rovněž vytýká, že upřednostňovaly CELF veřejnými objednávkami. Tato tvrzení se týkají zvláště podpory poskytnuté na provedení programu „novinky", řízeného ministerstvem zahraničních věcí, a úlohy, kterou hrály objednávky zadávané asociacemi, spojenými s tímto ministerstvem a ministerstvem pro spolupráci, jako je *Asociace pro šíření francouzského myšlení* (ADPF) a Asociace pro rozvoj výuky a kultury v Africe a na Madagaskaru (l'AUDECAM).

(151) Jelikož tyto údaje nebyly zahrnuty do rozhodnutí k zahájení jednání ze dne 30. července 1996, netýkají se problematiky „malých objednávek". Proto se Komise v rámci tohoto jednání k této otázce nevyjádří.

(152) Nakonec SIDE ohlašuje „*komplexní soubor podpory, který využívalo nejen CELF, ale také různé spojené subjekty, které, stejně jako ono, spojují vydavatele a veřejné orgány v největší neprůhlednosti*", stejně jako kulturní politiku vedenou orgány veřejné moci obecně.

(153) Na podporu svých argumentů SIDE předkládá zejména zprávu Účetního dvora z listopadu 1996. Komise připomíná, že tato zpráva obsahuje hlavně obecnou kritiku způsobu, jakým byla ve Francii rozdělena podpora kultuře. Neobsahuje žádný údaj o podpoře poskytované CELF na vyřizování malých objednávek. CELF je uvedeno, ale pouze v souvislosti s „Programem stránka ke stránce" a s akcí „program plus", programy, které byly soudem v jeho rozsudku ze dne 18. září 1995 ([45]) prohlášeny za platné.

(154) Komise za těchto podmínek uznává, že závěry zprávy Účetního dvora nejsou s to osvětlit její hodnocení v rámci tohoto řízení. Obecná kritika uspořádání, vyjádřená ze strany SIDE k francouzské politice v záležitosti podpory kultuře, nebyla zahrnuta v rozhodnutí k zahájení jednání ze dne 30. července 1996, které se týká „Programu malých objednávek". Proto se Komise v rámci tohoto jednání k této otázce nevyjádří.

b) ***Odpověď na související tvrzení, vyjádřené se strany SIDE***

(155) V průběhu první fáze řízení k přezkoumání podpor SIDE položila určité přesné otázky, které se týkají rekapitalizace CELF a výhod, které využívalo díky „správě veřejných programů". SIDE zároveň zcela odmítá soubor přesných výhod, spojených s upřednostňovanými vztahy, které CELF udržovalo s orgány veřejné moci.

Rekapitalizace CELF v roce 1980

(156) Bylo by vhodné uvést, že kapitál CELF byl v roce 1980 zvýšen z 80 500 FRF na 1 280 500 FRF. Transakce byla financována ve výši 50 % ADEF a ve výši 50 % akcionáři (soukromými) CELF.

(157) Hlavním cílem ADEF, která přeskupila určitý počet vydavatelů, bylo podnítit zastoupení knih ve francouzštině v zahraničí a podpořit investice provedené vydavateli nebo vývozci. Asociace využívala veřejného příspěvku, který jí byl poskytnut ministerstvem kultury.

(158) Po provedení analýzy dokumentace, kterou jí předložily francouzské orgány, dospěla Komise k závěru, že sporné zvýšení kapitálu nebylo založeno na podpoře státu, ale že se jednalo o prosté převzetí podílu. Skutečně se nelze stavět proti ani popírat, že se soukromí investoři podíleli na vytvoření podniku v jeho současné podobě. Ministerstvo kultury nezasahovalo do kapitálu CELF a ADEF, asociace, z části ovšem financované státem, nicméně jednalo jako soukromý investor v tržním hospodářství. Úpis ADEF skutečně zcela odpovídá třetí odrážce bodu 3.2 sdělení Komise k uplatňování článků 92 a 93 Smlouvy ES o převzetí veřejného podílu ([46]). Za těchto podmínek transakce neobsahovala prvky státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy.

(159) Tato rekapitalizace se mimo jiné uskutečnila již před více než deseti lety, když SIDE zaslala dne 20. března 1992 svůj první dopis Komisi a Komise požadovala dopisem ze dne 2. dubna 1992 informace od francouzských orgánů. V důsledku toho a v souladu s ustanoveními článku 15 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES ([47]), tedy Komise nemohla v takovém případě předepsat využití navýšení kapitálu, i když se jednalo o státní podporu.

Rekapitalizace CELF prostřednictvím ADEF v roce 1993

(160) SIDE rovněž ohlašuje podporu, která byla poskytnuta CELF v roce 1993, prostřednictvím postoupení akcií ADEF na SNE, která je spolupracovníkem CELF.

([45]) Viz bod odůvodnění 10.

([46]) Sbírka Evropských společenství, 9-1984.

([47]) Úř. věst. L 83, 27.3.1999, s. 1.

(161) SIDE ve svých připomínkách ze dne 5. prosince 2003 připomněla Komisi, že by se v souladu se zápisy, které založila během slyšení ze dne 4. července 2001, měla vyjádřit k podpoře, která podle ní byla poskytnuta CELF během likvidace ADEF v červnu roku 1993.

(162) Komise podotýká, že tento bod nebyl zahrnut v rozhodnutí k zahájení jednání ze dne 30. července 1996. Proto se Komise v rámci tohoto jednání k této otázce nevyjádří.

Výhody CELF spojené se „správou veřejných programů“

(163) SIDE vysvětluje, že CELF mohlo udržet své zastoupení na trhu a pokračovat ve stejném typu slev pro své zákazníky po zrušení „Programu malých objednávek“, neboť kromě toho neustále pobírá četné veřejné podpory nepřímými programy jako „*Na východ Evropy*“, který vystřídal program „*Stránka ke stránce*“, nebo také „*Program plus*“, které byly dotovány trvale navyšujícími se fondy.

(164) Bylo by vhodné připomenout, že uvedené programy, které již byly schváleny Komisí rozhodnutím ze dne 18. května 1993, byly soudem v rozsudku ze dne 18. září 1995 ([48]) rovněž prohlášeny za platné.

(165) Z toho vyplývá, že tyto aspekty nebyly v rozhodnutí k zahájení jednání ze dne 30. července 1986 připojeny. Proto se Komise v rámci tohoto jednání k této otázce nevyjádří.

c) ***Podpora malým objednávkám nebyla taková, aby narušovala podmínky obchodu a hospodářské soutěže ve Společenství rozsahem, který by byl v protikladu společnému zájmu***

i) *Mechanismus stanovený k podpoře oborem postoupené činnosti*

(166) „Program malých objednávek“ byl sestaven v roce 1980 ministerstvem kultury v době, kdy si obor (le Groupe Hachette a les Messageries du livre) přál opuštění komisionářského trhu v oblasti vývozu. Sporný mechanismus byl ustaven tak, aby podporoval subjekty v práci na trhu, aby mohly být splněny všechny objednávky knih ve francouzském jazyce, které přicházejí z knihkupectví, nacházejících se v nefrankofonních oblastech.

(167) Komise za prvé v souladu s určitými stanovisky třetích stran zasahujících do jednání zjistila, že „Program malých objednávek“, který ve skutečnosti provázel založení CELF v jeho současné podobě, byl znám odborníkům, kteří jej alespoň v prvním období uvítali ([49]), nebo jej přinejmenším, aniž proto požadovali zisk, nezpochybňovali.

(168) SIDE ze své strany obhajuje, že „Program malých objednávek“ byl určen výhradně pro CELF. Odmítnutí, které bylo provedeno ze strany ministerstva kultury v roce 1991 podle ní tuto skutečnost potvrdilo. Ve stejné době SIDE nenamítá, že zamítnutí svého požadavku o poskytnutí podpor bylo odůvodněno vlastním odmítnutím podřídit se závazku transparentnosti požadovaného pro využívání zmíněných podpor.

(169) Kromě toho v roce 1996 po zrušení rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993 ministerstvo kultury ve snaze ukončit řízení připomnělo SIDE, že režim podpory při malých objednávkách nebyl svou podstatou určen CELF. Navrhl jí dopisem ze dne 3. září 1996 rozhovor za účelem přezkoumání, zda by byla schopna za stejných podmínek transparentnosti poskytovat stejné služby, jako poskytuje CELF.

(170) Během rozhovoru, který se konal dne 26. září 1996, vedoucí pracovníci SIDE návrh, který jim byl předložen, odmítli. Oznámili ministerstvu kultury, že odmítají využívat program, jehož slučitelnost s právem Společenství může být Komisí zpochybněna.

(171) Na podporu své argumentace SIDE předkládá zprávu Národní nadace politických věd, která hlavně kritizuje volbu uskutečněnou francouzskými orgány, nevyplácet podporu přímo knihkupcům. Komise v tomto směru připomíná, že národní orgány mají volnost ve výběru způsobu podpory, který se jim zdá jako nejlépe uzpůsobený sledovaným cílům, s výhradou dodržení relevantního práva Společenství. Komise v každém případě zdůrazňuje nedostatek průkaznosti předloženého dokumentu a kromě toho oznamuje, že její vlastní redaktoři mají kritický pohled na jejich vlastní hodnocení ([50]).

(172) SIDE nakonec trvá na tom, že podpora byla zbytečná. Komise v tomto ohledu zdůrazňuje, že strany využívající podporu byly povinny vyřizovat všechny objednávky nižší než 500 FRF. Toto zaručovalo, že frankofonní knihy se mohly dostat do všech knihkupectví, včetně těch nejmenších ve vzdálených zemích, i za předpokladu, kdy potřebovala pouze několik knih, často ostatně vydávaných různými vydavateli. Toto nebylo prostřednictvím SIDE zaručeno, která ostatně tak, jak již uvedla, nedodává do všech zemí.

(173) Podle předcházejících údajů mohla Komise zjistit, že „Program malých objednávek“ byl v zásadě přístupný všem podnikům, které o něj požádaly, pokud přijal podmínky, týkající se poskytnutí podpor. Rovněž zdůrazňuje, že SIDE od roku 1996 jasně upozorňovala, že ji nepožadovala využívat. Komise za těchto podmínek uznává, že sporná podpora neměla diskriminační charakter a že k dosažení cílů, vyhledaných francouzskými orgány, byla nezbytná.

([48]) Viz bod odůvodnění 10.
([49]) Alespoň do roku 1991. Viz bod odůvodnění 79 a další.
([50]) Strana 163 zprávy předané SIDE.

(174) Komise v každém případě uznává, že i za předpokladu, kdy by daná podpora mohla být až do roku 1996 považována určenou výhradně CELF, náleželo francouzským orgánům posoudit, jaká byla nejvhodnější a nejprospěšnější opatření k dosažení sledovaného cíle optimálním způsobem, pokud by podpora nedospěla k tomu, co bylo nezbytné k dosažení tohoto cíle a taktéž co bude prokázáno následně.

ii) *Ověření Komise, které se zakládá na vyčíslených údajích předaných francouzskými orgány a žalující stranou*

Komisní trh v oblasti vývozu knih ve francouzském jazyce

(175) CELF a SIDE v rámci své komisionářské činnosti v oblasti vývozu distribuují knihy v nefrankofonních zemích a územích. Ve frankofonních zemích jako Belgie, Kanada a Švýcarsko je místní trh skutečně pokryt velkými vydavateli díky jejich pobočkám nebo jejich zástupcům.

(176) Vývozní komise má tedy pouze okrajovou úlohu na trzích, které vytvářejí hlavní odbytiště knih psaných ve francouzštině, to jest tři výše uvedené země.

(177) Je nepochybné, že CELF bylo založeno koncem sedmdesátých let ke zmírnění nedostatku na trhu, opuštěném odborníky z důvodu nerentability a že předmětem sporné podpory bylo podpořit průkazně nerentabilní segment v činnosti komisionářů.

(178) V rozhodnutí 1999/133/ES Komise stanovila trh, na kterém měla prověřit účinek sporné podpory, jako „obecný" trh v oblasti vývozu knih ve francouzském jazyce. Soud, který v tomto sleduje argumentaci SIDE, uplatnil sankce proti této analýze a domníval se, že Komise se při posuzování dopustila zjevné chyby, kdy vývoz knih ve francouzském jazyce a komise pro vývoz knih ve francouzském jazyce nevytvořily zaměnitelné trhy, ale trhy rozdílné, kde druhý trh je částí trhu prvního.

(179) Komise bez zpochybnění hodnocení soudu připomíná, že důkazy předložené v průběhu vyšetřování záležitosti, jak ze strany SIDE ([51]), tak ze strany národních orgánů, prokazují, že mechanismy šíření knih ve francouzském jazyce do zahraničí jsou velmi rozdílné ([52]), doplňkové a někdy zaměnitelné; vývozní komise vytváří jeden z mnoha stávajících systémů.

(180) Komise zdůrazňuje, že se zdá, že SIDE a francouzské orgány shodně uznávají, že není vždy snadné stanovit přesné meze jednotlivých trhů ve zvláštním odvětví šíření knih.

(181) SIDE ve svých posledních připomínkách udává, že na příslušném národním trhu jsou přítomni obecní komisionáři, jako ona sama a CELF. Další subjekty, které označuje jednou jako komisionáře, jednou jako knihkupce-vývozce ([53]), rovněž okrajově prodávají přímo konečným spotřebitelům a dvěma obecným komisionářům konkurují nanejvýše okrajově.

(182) Francouzské orgány se částečně podílejí na analýze se SIDE a zcela upřesňují, že knihkupci-vývozci, na které se žalující strana odvolává, jsou ve skutečnosti specializovaní komisionáři. Doplňují seznam možných konkurentů o určitý počet knihkupectví, která příležitostně vyřizují i objednávky zahraničních knihkupců. Francie upřesňuje, že knihkupectví on-line musí být od nynějška počítána mezi konkurenty obecných komisionářů, což považuje Komise za relevantní, i když přesné údaje týkající se objemu, který se týká tohoto segmentu, vycházejícího z používání nových technologií, nejsou ještě k dispozici.

(183) Bylo by vhodné uvést, že SIDE předala Komisi určité číselné údaje, které směřují k osvětlení „*dominantního postavení*", které zaujímá CELF ([54]) na příslušném podřízeném trhu.

(184) Komise, tak jak bylo připomenuto v bodu 29 odůvodnění, se v tomto rozhodnutí nebude vyjadřovat ke stížnosti SIDE, která se zakládá na článcích 81 a 82 Smlouvy, tato otázka je předmětem zvláštního vyšetřování. Z tohoto pohledu by bylo vhodné upřesnit, že dopis, ve kterém se oznamuje předběžný záměr Komise zamítnout stížnost, byl dne 7. srpna 2003 odeslán SIDE.

(185) Nicméně bez přeceňování konečného postavení, které bude projednáváno v dalším oddíle spisu, Komise připomíná, že CELF, mezioborová společnost, byla založena, což není vzhledem ke stanoviskům zejména třetích stran sporné, aby vyplnila nedostatek trhu zrušeného oborem. Není také překvapující, že části trhu držené tímto podnikem jsou velmi důležité.

([51]) Sama SIDE se odkázala v několika svých písemných připomínkách na pomoc při vývozu knih.

([52]) Viz bod odůvodnění 90.

([53]) Dopisy s datem ze dne 7. září 1992 a 9. prosince 2002, které se týkají „Milovníků mezinárodních knih".

([54]) CELF přešlo z 86,60 % části trhu v roce 1992 na 92,75 % v roce 2001, což znamená, že částka pomoci nemá na postavení CELF vliv, pomoc, která mu byla poskytnuta, byla od období 1996/1997 trvale snižována.

(186) Komise uznává, že postavení CELF na daném trhu nicméně zůstává bez přímé souvislosti s otázkou přidělení schválené podpory. Komise se vzhledem k čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy věnuje jedině ověření slučitelnosti podpory na komisním trhu v oblasti vývozu.

Náležitost pojmu „malé objednávky“ v rámci vývozní komise

(187) Komise za vývoz knih spočívá ve vyřizování nevelkých objednávek. Tento trh byl opuštěn na konci sedmdesátých let tradičními vydavateli a distributory, neboť nebyl dostatečně rentabilní. Vývozní komise se tedy v každém případě týká malých objednávek.

(188) SIDE a francouzské orgány se shodují v definici daného plnění. Naproti tomu se jejich postavení různí, pokud se jedná o stanovení „menších“ objednávek (např. objednávka levného díla ze strany afrického knihkupectví) na komisionářském trhu v oblasti vývozu, které vytvářejí takové vícenáklady, že plnění nemůže být rentabilní.

(189) Ministerstvo kultury stanovilo částku pro „malé objednávky“, kterou se dohodla podporovat na 500 FRF (76,22 EUR). Francouzské orgány neustále dodávaly, že určité objednávky nižší než 500 FRF mohou být rentabilní, zatímco jiné, vyšší než tato částka, být nemohou. Cílem bylo najít metodu, přijatelnou z hospodářského hlediska, aby se subjekty snažily přebírat objednávky, které byly opuštěny, neboť nebyly dostatečně rentabilní.

(190) Komise požádala žalující strany a francouzské orgány, aby se vyjádřily k problematice rentability činnosti. Zejména je za tímto účelem požádala popsat jednotlivé úkoly, které je nutno splnit k provedení plnění, aby se v daném případě zjistilo, který z nich může být původem vícenákladů, jež mají být nahrazeny.

(191) Francouzské orgány a SIDE se obecně shodují, pokud se jedná o proces vyřizování objednávek, který je popsaný v příloze III SIDE a proti kterému francouzské orgány nevystupují.

(192) Jejich rozdílnost se tedy hlavně týká otázky rentability, která se pojí s plněním. Pro SIDE jsou rentabilní všechny objednávky, ať je jejich charakter jakýkoliv. Pro francouzské orgány určitá plnění nejsou, což odůvodňuje poskytovanou podporu.

(193) V tomto ohledu Komise uvádí, že určitá tvrzení SIDE, která pokud jsou vyřčena společně, se mohou zdát jako protikladná. To je také v následujících tvrzeních: *„nejzajímavější zákazníci jsou takoví, kteří mají velký objem objednávek“*, a *„malé objednávky jsou v celku při vyřizování rentabilnější než objednávky větší“*.

(194) Komise si všimla toho, že se není zjevné, že SIDE a CELF se zaměřují na stejný typ zákazníka. SIDE se specifičtěji zajímala o institucionální zákazníky, zatímco CELF spíše upřednostňovalo zákazníky z okruhu knihkupců. SIDE tento poslední bod odmítá. Nicméně nepřála si předat Komisi, jak ji o to požádala, upřesnění typologie svých zákazníků. Žalující strana jednoduše ve svých písemných připomínkách prosazovala, že počet jejích zákazníků v období mezi 1991 a 2002 činil 1308 a že obsluhovala stejný typ zákazníků jako CELF.

(195) Aby byla ověřena náležitost předložených protikladných připomínek, Komise opětovně vytvořila následující srovnávací tabulky 3a, 3b a 3c s pomocí údajů předanými jak SIDE, tak francouzskými orgány:

Tabulka 3a

(údaje jsou uvedeny v eurech)

1999	SIDE	CELF malé objednávky	CELF bez malých objednávek	CELF celkem
Obrat	818 297	329 204	10 027 299	10 358 503
Počet faktur	2 187	9 688	13 210	22 898
Počet řádků	27 470. 27 978	21 978	263 080	285 058
Počet knih	88 163	26 996	575 593	602 589

(údaje jsou uvedeny v eurech)

1999	SIDE	CELF malé objednávky	CELF bez malých objednávek	CELF celkem
Počet zákazníků ([55])	nesděleno	2 171	718	2 889
Průměrný počet řádků ve faktuře	13,07	2,26	20	12
Průměrný počet knih v řádku	3,21	1,22	2	2
Průměrný počet výtisků ve faktuře	40,84	2,79	44	28
Průměrná cena prodaného výtisku	9,09	12,19	17	17
Průměrná hodnota na řádek	29,17	14,98	38	38
Průměrná hodnota zákaznického účtu	nesděleno	151,84	13 968	3 585

Tabulka 3b

2000	SIDE	CELF malé objednávky	CELF bez malých objednávek	CELF celkem
Obrat	1 021 831	301 604,53	11 151 915	11 480 519
Počet faktur	2 069	8 763	12 565	21 448
Počet řádků	29 006	20 387	258 124	278 511
Počet knih	102 229	25 229	586 643	610 872
Počet zákazníků	nesděleno	2 007	631	2 638
Průměrný počet řádků ve faktuře	14,97	2,32	20	13
Průměrný počet knih v řádku	3,52	1,24	2	2
Průměrný počet výtisků ve faktuře	52,75	2,87	46	28
Průměrná cena prodaného výtisku	9,87	11,95	19	19
Průměrná hodnota na řádek	29,17	14,79	43	41
Průměrná hodnota zákaznického účtu	nesděleno	150,28	17 684	4 344

Tabulka 3c

2001	SIDE	CELF malé objednávky	CELF bez malých objednávek	CELF celkem
Obrat	905 077	275 068	12 817 252	13 092 330
Počet faktur	2 137	7 702	12 195	19 897
Počet řádků v objednávkách	23 990	17 681	256 019	273 700
Počet knih	105 518	21 853	590 278	512 129
Počet zákazníků	nesděleno	1 659	835	2 494

([55]) Komise lituje, že si SIDE nepřála předložit údaje, které se týkají počtu jejích zákazníků a průměrné hodnoty zákaznického účtu.

2001	SIDE	CELF malé objednávky	CELF bez malých objednávek	CELF celkem
Průměrný počet řádků ve faktuře	11,23	2,30	21	14
Průměrný počet knih v řádku	4,27	1,24	2	2
Průměrný počet výtisků ve faktuře	47,97	2,84	48	31
Průměrná cena prodaného výtisku	8,66	12,59	22	21
Průměrná hodnota na řádek	37,73	15,56	50	48
Průměrná hodnota zákaznického účtu	nesděleno	165,80	15 360	5 250

(196) Komise zjišťuje, že údaje uvedené v tabulkách 3a, 3b a 3c ukazují, že pokud CELF mimo to, co považuje za „malé objednávky", prodává průměrný počet knih na fakturu srovnatelný se SIDE (44 proti 41 v roce 1999, 46 proti 53 v roce 2000 a 48 proti 48 v roce 2001), odpovídá rovněž na velký počet zvláště malých objednávek (nižších než tři knihy a přibližná průměrná hodnota 35 EUR): 9 688 objednávek v roce 1999, 8 763 v roce 2 000 a 7 702 v roce 2001. Z toho obecně vyplývá (sloupec „CELF celkem") že počet knih na objednávku je jasně nižší u CELF než u SIDE: 28 proti 41 v roce 1999, 28 proti 53 v roce 2000 a 31 proti 48 v roce 2001.

(197) Z předcházejícího plyne, že činnost CELF je zcela zvláště charakterizována velkým počtem velmi malých objednávek (v průměru méně než tři knihy a cca 35 EUR), což ho jasně odlišuje od SIDE a může odůvodňovat poskytnutí příslušné podpory.

Ověření údajů, sloužících k poskytnutí podpory: vícenáklady spojené s „Programem malých objednávek"

(198) Po zjištění náležitosti kritéria pro „malé objednávky" referenčního prvku k odůvodnění poskytnutí podpory přistoupila Komise k analýze údajů analytického účetnictví, poskytnutého francouzskými orgány. Tyto účetní prvky opravňují vícenáklady CELF v segmentu „malé objednávky". Údaje sdělené Komisi francouzskými orgány se týkají roku 1994, v průběhu kterého CELF obdrželo od ministerstva kultury podporu ve výši 2 miliony FRF (304 900 EUR).

(199) Ověření Komise se týká složek analytického účetnictví, které se vztahují na náklady malých objednávek s hodnotou menší než 500 FRF. Komise si zaznamenala vysvětlení poskytnutá francouzskými orgány, která udávají, že hranice 500 FRF použitá k definici „malé objednávky" byla určena empiricky ([56]).

(200) Francouzské orgány navrhly prokázání skutečnosti, že vyřizování malých objednávek způsobuje evidentní vícenáklady. Tento poslední argument vykládají vzhledem k analýze nákladů, která se opírá o základní údaje následující tabulky 4 pro referenční rok 1994:

Typ objednávek	Malé objednávky	Další	Celkem
Obrat (*)	2 419 006	48 148 971	50 102 869
Počet faktur	9 725	10 947	20 672
Počet knih	24 933	442 740	467 673

(*) Ve francouzských francích.

(201) Jak je podrobně popsáno v příloze III, vyřízení objednávky vyžaduje splnění několika úkolů:

a) přijetí objednávky z knihkupectví;

b) opatření objednávky kódem;

c) zadání objednávky;

d) zaslání objednávky vydavateli;

e) přijetí děl;

f) přidělení fyzického místa každému zákazníkovi, „přihrádky", do které jsou zakládány objednané knihy;

g) balení.

([56]) Viz body odůvodnění 112 a 113.

(202) Analytický přístup účetnictví umožňuje zaznamenat všechny toky, které se týkají výše uvedených činností. Faktura na částku 100 FRF vytváří v zásadě tolik práce jako faktura na částku 10 000 FRF.

(203) Vysvětlení francouzských orgánů umožnila Komisi posoudit náklady a přiřadit je k jednotlivým úkolům, spojeným s vyřizováním objednávky. Rentabilita objednávky závisí zejména na typu a počtu příslušných knih, přesnosti informací, obsažených v objednávce a také na obtížnosti provedení objednávky — 20 % objednávek CELF a 4,5 % objednávek SIDE lze považovat za „obtížné“ ([57]). Navíc objednávky s hodnotou nižší než 500 FRF se v 67 % případů týkají živnostenských vydavatelských společností ([58]). Vyřizování malých objednávek nakonec zahrnuje správu velkého množství malých účtů.

(204) Náklady budou u malých objednávek vyšší u jakékoli částky objednávky, pokud musí pracovník, který ji vyřizuje, nezbytně opakovat u každé z nich tytéž materiální úkony. Podnik, který vyřizuje velký počet malých objednávek, musí zavést organizaci schopnou zajistit znásobení jednotlivých etap procesu vyřizování a tedy dodatečné náklady, které z toho vyplývají.

(205) Francouzské orgány vysvětlují, že pro každý typ úkonu byl použit koeficient. Za tímto účelem se přihlíželo k různým činnostem, prováděným během každého z úkonů, popsaných v příloze IV.

(206) Na základě informací předaných Francií je Komise schopna dojít k závěru, že v roce 1994 náklady na vyřizování malých objednávek činily 4 446 706 FRF. Obrat objednávek nižších než 500 FRF činil 2 419 006 FRF. Podpora v témže roce činila celkem 2 000 000 FRF. Z toho vyplývá provozní výsledek ve výši — 27 700 FRF.

Obrat	2 419 006 FRF
Podpora	2 000 000 FRF
Celkový výnos	4 419 006 FRF
Náklady na vyřízení	—4 446 706 FFR
Provozní výsledek	—27 700 FRF

(207) Proto Komise dochází k závěru, že podpora v částce 2 000 000 FRF nebyla schopna překompenzovat náklady způsobené vyřizováním malých objednávek.

([57]) Procentuální podíly sdělené francouzskými orgány, které se týkají CELF, a ze strany SIDE, které se týkají jí samotné.

([58]) Velké vydavatelské společnosti v zásadě podněcují k větším objednávkám; zahrnují často distribuci děl „pro širokou veřejnost“, jichž se všeobecně prodávají velká množství.

(208) K ověření náležitosti údajů předaných k referenčnímu účetnímu roku 1994 požádala Komise francouzské orgány o dodatkové informace, které se týkají činnosti při vyřizování malých objednávek CELF v dalších obdobích. Důkazy a vysvětlení předaná Francií pro další účetní období ukazují, že struktura malých objednávek (obrat v poměru k počtu malých objednávek, množství objednaných knih, počet faktur, které se k nim vztahují, počet zákazníků, řádků objednávek) zůstala z roku na rok stabilní. Za těchto podmínek Komise uznává, že údaje z roku 1994 mohou k hodnocení Komise odůvodněně sloužit jako referenční.

(209) Komise rovněž mohla podle úmluv, které jí byly předloženy, prověřit, že veškerá eventuálně přebývající celková částka byla odečtena od částky na podporu, zaplacené následující rok. Podpora tedy nebyla schopna financovat další obchodní aktivity CELF, v rozporu s tvrzením SIDE a několika třetích stran, které zasahovaly do jednání.

(210) Podpora byla vskutku poskytována ročně na základě předložení účetních údajů ze strany CELF, jejichž využité účty odůvodňují vícenáklady, způsobené programem „malé objednávky“. Podpora tedy nebylo možné využít k jiným účelům než k těm, ke kterým byla poskytnuta.

Posouzení chyb zjištěných SIDE

(211) SIDE ve svých posledních připomínkách sdělila Komisi, že účetní údaje, které byly předány francouzskými orgány Komisi k prokázání existence vícenákladů během druhé fáze jednání, obsahovaly určité chyby. Tato otázka byla předložena francouzským orgánům a ty předložily Komisi patřičná vysvětlení.

(212) SIDE uvedla, že francouzské orgány změnily procentuální podíly dálkově přenášených objednávek s procentuálními podíly na objednávkách zaslaných na papíře. Komise mohla ověřit, že finanční důsledek změny představoval celkovou částku ve výši 0,24 EUR na knihu z ceny na malou objednávku. Tento rozdíl není takový, aby zpochybnil mechanismus náhrady předložený Francií.

(213) Pokud se jedná o změny obratu, které SIDE mohla zaznamenat v prvních účetních údajích předložených Francií, Komise potvrzuje, že francouzské orgány během zahájení řízení v roce 1996 samy přistoupily k nezbytným opravám a že tvrzení uvedená v posledních připomínkách SIDE nejsou proto odůvodněná.

(214) Změna dalších číselných údajů se vysvětluje skutečností, že v jednom případě se odkazuje na výnos vytvořený prodejem samotných knih (2 284 536 FRF), zatímco v dalším případě sdělené číslo (2 535 818 FRF) odpovídá výnosu, vytvořenému knihami a souvisejícími produkty (balení, pojištění a přeprava).

(215) SIDE se domnívala, že bude moci rovněž zaznamenat určitá „narušení" mezi obecným a analytickým účetnictvím v údajích, které se týkají mezd. Francouzské orgány upřesňují, že tyto rozdíly se vysvětlují skutečností, že určité daně nejsou zahrnuty v dávkách sociálního zabezpečení, které se vyskytují v daňové složce avšak přímo souvisejí se mzdami. Komise mohla prověřit přesnost tohoto vysvětlení na účetních dokladech, které jí byly předány.

(216) Komise proto uznává, že dodatečné připomínky SIDE k nepřesnosti účetních údajů, předaných francouzskými orgány během zahájení řízení v roce 1996, nejsou takové, aby zpochybnilo posouzení Komise, které se týká náležitosti účetních údajů, odůvodňujících náhradu vícenákladů vzniklých při malých objednávkách.

Dodatečné překážky CELF

(217) Komise mohla na základě analýzy údajů předložených žalující stranou zjistit, že nabídka CELF byla mnohem širší než nabídka SIDE (3 000 vydavatelů předkládaných ze strany CELF, 200 předkládaných ze strany SIDE).

(218) Komise si tento údaj (který nebyl brán v potaz při výpočtu vícenákladů) poznamenala a připomíná, že rozšířená nabídka CELF odpovídá požadavkům ministerstva kultury, které spočívají v zajištění nejširšího možné šíření knih ve francouzském jazyce. Nabídka SIDE, která nicméně udává, že může uspokojit veškerý druh poptávky, tento kulturní cíl nebere v úvahu, což se zdá zcela oprávněné.

(219) Francouzské orgány dodávají, že CELF často muselo přijímat finanční rizika. Takto pokračovalo v zajišťování svých služeb v určitých postižených zemích, jako byl případ Alžírska nebo později Argentiny. Mohlo rovněž zajišťovat plnění v určitých zemích, které nevyužívaly záruky COFACE.

(220) SIDE zcela oprávněně přebírá své obchodní volby a udává, že si nepřeje pracovat v obtížných oblastech, jako je subsaharská Afrika nebo i v zemích, nekrytých COFACE. Upřesňuje, že se jedná o rozhodnutí, které vyplývá ze strategie obchodního rozvoje podniků a že za sebe provedla jinou volbu.

iii) *Prověření Komise, které se týká přesunů zákazníků ohlášených SIDE*

Přesuny zákazníků od SIDE na CELF

(221) Komise na základě analýzy vysvětlení a dokumentů, předložených samotnou SIDE zjistila, že tvrzení SIDE, které se týká přesunů zákazníků, nebyla odůvodněna.

(222) Komise takto požádala SIDE o odůvodnění přesunu zákazníků, jehož byla obětí, v důsledku výhodných slev, které mohlo nabízet díky vyplacené podpoře „*pouze CELF*". SIDE za tímto účelem předložila velmi objemný dokument ([59]), jehož údaje v dané podobě nemohla Komise využít, zejména proto, že přesuny v nich uvedené nebyly naprosto zřejmé. Komise požádala SIDE o dodatečné vysvětlení k tomuto bodu, které mohlo zejména ([60]) upřesnit, že zákazník „Librairie Française de Milan", se postupně v průběhu let 1987/1988 odvracel od jejích služeb ve prospěch služeb CELF, když CELF předkládalo tomuto zákazníkovi příznivější slevy.

(223) Francouzské orgány v odpovědi prosazovaly, že italský trh byl svým konkurenčním charakterem trhu znám a že mimo jiné vzestup obratu CELF s uvedeným knihkupectvím byl patrný až od roku 1999, to jest zcela po období, které uvádí SIDE.

(224) Komise zjistila, že další příklady, uvedené SIDE, se neukázaly jako relevantnější ([61]). Jedno z knihkupectví takto uváděné SIDE, knihkupectví Grupodis de Madrid, nikdy nebylo významným zákazníkem CELF, nebo také uváděná japonská knihkupectví jsou ve skutečnosti velké zákaznické účty, které se netýkají segmentu trhu „s malými objednávkami".

(225) Kromě toho seznam slev předávaných SIDE nemůže prokázat, že slevy, které předkládá, jsou méně příznivější než slevy předkládané CELF. Takto u 28 vydavatelů, které SIDE vybrala k osvětlení svého výkladu, Komise zjistila, že předkládá nabídky příznivějších slev v 16 případech proti 12 u CELF ([62]). Odchylka je ještě větší, pokud se vezme v úvahu pět dodatkových bodů slev, poskytovaných SIDE k objednávkám více než 10 výtisků od titulu, protože v tomto případě CELF nabízí lepší slevy již pouze 6 vydavatelům proti 22 u SIDE.

(226) Komise uznává, že skutečnost přesunů zákazníků SIDE k CELF, jejichž důvodem by byly příznivější slevy, navrhované CELF svým zákazníkům díky podpoře, která mu byla vyplacena, není dokázána.

([59]) Dokument nazvaný „Stanovení škod, které podstoupila SIDE při podporách vyplácených ministerstvem kultury CELF v období mezi 1. dubnem 1980 a 31. březnem 1996".

([60]) SIDE uvádí pět dalších příkladů.

([61]) Francouzské orgány oponují dalším příkladům, uváděným SIDE.

([62]) Původní předložení slev ze strany SIDE se vztahovalo k seznamu slev schválených CELF na uveřejněnou cenu France TTC, zatímco vývozní prodej se realizuje na základě ceny bez daně. Základem takto opraveného ceníku je, aby bylo od nynějška ustanoveno porovnání.

Přesun zákazníků CELF k SIDE

(227) Jak bylo uvedeno v bodu 69 odůvodnění, v dopise Komisi ze dne 12. srpna 2002 SIDE uvádí, že CELF pro„malé účty" uplatňovalo alespoň dva roky zastrašovací podmínky. SIDE zdůrazňuje, že „tato politika rovněž pouze zvyšuje narušení hospodářské soutěže SIDE, protože za těchto podmínek někteří bývalí zákazníci CELF, kteří mají ‚malé účty', se nyní obracejí na SIDE … Avšak pro SIDE je zcela zřejmé, že nejzajímavější zákazníci jsou ti, kteří mají velký objem objednávek …".

(228) Komise nejprve zjišťuje, že ohlášené úpravy sazeb ([63]) byly provedeny v období, kdy byly dané podpory zrušeny a/nebo velmi výrazně sníženy, to jest od okamžiku, kdy CELF muselo najít alternativní řešení k pokračování v pokusech uspokojovat malé objednávky, které mu byly zasílány.

(229) Komise přistoupila k porovnání ([64]) číselných údajů dvou podniků a zjišťuje, že z nich nevyplývá žádný údaj, který by mohl potvrdit tvrzení SIDE, která se týkají uváděných nedávných přesunů zákazníků. Komise skutečně nezjišťuje zvýšení počtu faktur, vydaných SIDE. V roce 1999 byl jejich počet 2 187 a v roce 2000 jich bylo 2 137; pokud se jedná o počet zákazníků, Komise připomíná, že nemůže v tomto bodu provést srovnání, protože nemohla získat údaje ze strany SIDE.

(230) Komise také nezaznamenala údaje, které by mohly prokázat, že počet „malých objednávek" vyřizovaných SIDE se zvýšil od té doby, co CELF nedostává podpory. Naopak čísla sdělená SIDE ukazují, že průměrný počet knih na fakturu se z 40,31 v roce 1999 zvyšuje na 49,38 v roce 2001, zatímco přechod zákazníků CELF k SIDE, pokud byl prokázán, by se musel projevit snížením průměrného počtu knih na fakturu.

(231) Komise nakonec uvádí, že průměrný počet knih, prodaných prostřednictvím SIDE, na řádek je ještě vyšší než průměr prodaných knih u CELF a to pro všechny jeho činnosti a ne pouze u malých objednávek. Zrušení podpor proto nemělo za následek přesun zákazníků od CELF k SIDE.

(232) V analýze státních podpor jsou v každém případě relevantní pouze narušení hospodářské soutěže způsobené podporou a ne následky snížení a/nebo zrušení podpory, které SIDE považuje za negativní.

Závěry Komise, které se týkají přesunů zákazníků

(233) Komise s vědomím údajů, sdělených jak ze strany SIDE, tak francouzskými orgány, uznává, že jediné zjevné následky zrušení podpory spočívají, tak jak ukazuje následující tabulka 5, ve snížení obratu malých objednávek, vyřizovaných CELF a ve značném snížení počtu jeho zákazníků (—17,34 % v období mezi 1999 a 2001):

1. Tabulka 5 — Vývoj provozování „malých objednávek a malých účtů"

Informace poskytnuté francouzskými orgány.

Rok	Obrat malých objednávek (v EUR)	Vývoj	Počet zákazníků	Vývoj
1999	329 204		2 171	
2000	301 605	- 8,38 %	2 007	- 7,55 %
2001	275 068	- 8,80 %	1 659	- 17,34 %

(234) Komise se rovněž domnívá, že připomínky SIDE jsou v rozporu s jejím vlastním tvrzením, podle kterého musel být uvážen pouze počet řádků zadaných poskytovatelem služeb, a že z pohledu rentability nezávisí na celkové částce objednávky. Pokud by tomu tak bylo, SIDE by neměla žádný důvod uvažovat, že uváděný přesun zákazníků CELF k jejím službám (který navíc nevyplývá z předložených číselných údajů) zvyšuje narušení hospodářské soutěže, které byla podrobena SIDE ([65]). Komise kromě toho uvádí, že se zdá, že si SIDE odporuje, pokud udává v poznámce ze dne 9. prosince 2002, že „… *malé objednávky jsou celkově při vyřizování rentabilnější než velké objednávky*".

([63]) Úpravy sazeb CELF nejsou ze strany Francie, která udala, že musí dočasně podle snížení pomoci revidovat své ceny při „malých objednávkách", popřeny.

([64]) Viz též tabulky 3a, 3b a 3c.

([65]) SIDE jako připomínku k tomuto bodu upřesnila že „je zcela zřejmé, že nejzajímavější zákazníci jsou ti, kteří mají velký objem objednávek, - ne proto, že ostatní by nebyli rentabilní, ale zcela jednoduše proto, že pro každý obchodní podnik je výhodnější mít zákazníky, kteří vytvářejí velký objem obchodů".

(235) Tabulka 6 vytvořená Komisí na základě údajů sdělených francouzskými orgány a SIDE ukazuje, že není automatická vazba mezi nárůstem a snížením obratu SIDE a zvýšením nebo snížením poskytnutých podpor.

Tabulka 6

Referenční roky	Podpora poskytnutá CELF v EUR	Změny obratu SIDE	PODPORA
1990	304 900	———	——-
1991	373 500	+	+
1992	422 280	-	+
1993	382 650	+	-
1994	304 900	-	-
1995	304 900	-	=
1996	304 900	-	=
1997	243 920	-	-
1998	182 940	+	-
1999	121 960	-	-
2000	60 980	+	-
2001	38 110	-	-
2002	0	-	0

(236) Číselné údaje sdělené jednak CELF, jednak SIDE, umožnily Komisi stanovit, aby úroveň podpor, vyplacených CELF, neměla automatický dopad na činnost a výsledky SIDE, jediného dalšího obecného komisionáře na trhu ([66]). Například v průběhu několika let se snižoval obrat SIDE, i když se snižovala podpora, poskytovaná CELF.

(237) Komise kromě toho mohla zaznamenat, že zřejmým a významným důsledkem zrušení podpor CELF na trhu bylo snížení jeho obratu z „malých objednávek“ a snížení počtu jeho „malých účtů“.

(238) Na základě sdělených číselných údajů Komise uvádí, že bez podpor by části poptávek dnes již CELF nevyhovělo, ale SIDE přitom nevyužívá zjištěného odklonu.

(239) Komise mohla navíc zjistit, že podpora poskytnutá v období 1994 — 2001 nepokryla celkový schodek „Programu malých objednávek“ a představovala relativně malou část obratu CELF: od 3,95 % v roce 1994 do 0,29 % v roce 2001 ([67]).

(240) Podle všech údajů, které byly právě analyzovány, se ukazuje, že sporné podpory se týkají velmi okrajové části komisionářské činnosti při vývozu, která by zjevně bez dané podpory nebyla provedena. Komise rovněž zjistila, že podpory poskytované Francií nemohly překompenzovat náklady spojené s danou činností.

(241) Komise rovněž připomíná, jak bylo uvedeno v bodě 132 odůvodnění a následujících, že ovlivnění obchodu a narušení hospodářské soutěže na úrovni Společenství jsou v daném případě velmi omezené. Tyto důkazy musí být Komisí zohledněny, pokud hodnotí slučitelnost podpory s čl. 87 odst. 3 Smlouvy, jak ji jasně uvedl soud v rozsudku ze dne 27. ledna 1998 v případě Ladbroke Racing Ltd vs. Komise ([68]).

(242) Proto podpory poskytnuté CELF v rámci „Programu malých objednávek“ nemohly narušit hospodářskou soutěž a obchod rozsahem, který by byl v protikladu společnému zájmu. Zásah francouzských orgánů byl úměrný sledovanému cíli, výhradně umožňoval, aby část poptávky, která by nebyla uspokojena, mohla být vyřízena bez veškeré starosti o rentabilitu ze strany podniku, provádějícího plnění.

([66]) Komise dodatkem připomíná, že dílčí pomoc takového charakteru jako příslušná dnešní pomoc byla vyplacena dvěma dalším podnikům, Servedit a l´Ecole des Loisirs.

([67]) Viz rovněž tento bod přílohy II.

([68]) Věc T-67/94, Sbírka rozh., s. II-1. Zejména viz body 150 až 162.

B. *POUŽITELNOST USTANOVENÍ ČL. 86 ODST. 2 SMLOUVY*

1. POSTAVENÍ FRANCOUZSKÝCH ORGÁNŮ

(243) Francouzské orgány podporují, jak to udělaly v roce 1998 ([69]), aby bylo CELF pověřeno úlohou veřejné služby, a proto musí být sporná opatření posuzována vzhledem k ustanovením čl. 86 odst. 2 Smlouvy, který stanoví, že „*podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým v této smlouvě, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Společenství*“.

(244) Francouzské orgány v tomto směru předaly několik textů ([70]), které podle nich mohou potvrdit charakter služby obecného hospodářského zájmu, která se pojí s úlohou svěřenou CELF.

(245) Francouzské orgány na základě těchto textů uvedly, že Ředitelství pro knihy a četbu uzavíralo až do roku 2001 s CELF roční úmluvy, které stanovují cíle spolupráce mezi ministerstvem a CELF a také závazky pro obě dvě strany.

(246) Francouzské orgány předaly několik těchto úmluv. První, ze dne 25. dubna 1991, stanoví v článku 1, že „*ministerstvo poskytne podporu v činnosti prováděné CELF při přeskupení malých objednávek knih, určených do zahraničí …*“. Jiná úmluva, ze dne 23. října 1997, uvádí, jak se zdá poprvé, že „*ministerstvo poskytne podporu na operativní náklady veřejné služby CELF, spojené s malými objednávkami*“. Úmluvy uzavřené později, až do roku 2001, jsou kromě částky poskytnuté podpory stejné.

2. HODNOCENÍ ZE STRANY KOMISE

(247) Komise již v tomto rozhodnutí došla k závěru, že podpora poskytnutá CELF je státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy a že je podle čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy slučitelná se společným trhem. Proto v souladu s judikaturou Soudního dvora ([71]) není třeba, aby Komise hodnotila podporované činnosti CELF podle čl. 86 odst. 2 Smlouvy. Tento postoj byl potvrzen Soudním dvorem v rozsudku ze dne 22. června 2000 ([72]), Soudní dvůr došel k závěru, že i podpora, odůvodněná na základě čl. 86 odst. 2 Smlouvy musí být oznámena Komisi. Není tedy nezbytné určovat, zda je podpora CELF rovněž odůvodněna podle čl. 86 odst. 2 Smlouvy.

(248) Komise uvádí, že mezitím v nařízení Altmark ([73]) ze dne 24. července 2003 Soudní dvůr upřesnil, za jakých podmínek netvoří podpora podniku, pověřeného správou služby obecného hospodářského zájmu státní podporu. Komise tedy zjistila, že v daném případě nejsou tyto podmínky spojeny. Komise nejprve uznává, že podmínka stanovená v bodě 89 rozsudku Altmark nebyla dodržena, protože právní základ podpory se netýká výslovně CELF. Poté Komise uznává, že bod 90 uvedeného rozsudku, který se týká předběžného stanovení parametrů, na základě kterých je vypočítána náhrada, nebyl taktéž dodržen, i když podpora celkově nepřekročila částku, nezbytnou k náhradě nákladů, připadajících na vyřizování malých objednávek.

VI. **ZÁVĚR**

(249) S ohledem na předcházející se ukazuje, že příslušné podpory odpovídají požadavkům ustanovení čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy, pokud jsou úměrné sledovanému kulturnímu cíli. Komise zjistila, že vskutku nemohou narušovat obchod a hospodářskou soutěž ve Společenství opatřením, protikladným společnému zájmu,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Podpora ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF) na vyřizování malých objednávek francouzsky psaných knih, prováděná Francií v letech 1980 až 2001, vytváří podporu, odpovídající čl. 87 odst. 1 Smlouvy. Vzhledem k tomu, že Francie opomněla oznámit tuto podporu Komisi před jejím provedením, byla tato poskytována protiprávně. Avšak podpora je slučitelná se společným trhem podle čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy.

([69]) Viz bod odůvodnění 24.
([70]) Viz bod odůvodnění 102.
([71]) Nařízení ze dne 15. března 1994, věc C-387/92, Banco Exterior de Espaňa vs. Ayuntamiento de Valencia, Sbírka rozh., s. I-0877.
([72]) Viz bod odůvodnění 24 a následující.
([73]) Věc C-280/00 Altmark Trans GmbH et Regierungspräsidium Magdeburg vs. Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Sbírka rozh., s. I-7747.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Francouzské republice.

V Bruselu dne 20. dubna 2004.

Za Komisi
Mario MONTI
člen Komise

PŘÍLOHA I

Tabulka vývoje podpor poskytovaných od roku 1980 v eurech

1980	91 470
1981	91 470
1982	205 510
1983	164 640
1984	137 200
1985	141 780
1986	248 490
1987	214 950
1988	213 430
1989	259 160
1990	304 900
1991	373 500
1992	422 280
1993	382 650
1994	304 900
1995	304 900
1996	304 900
1997	243 920
1998	182 940
1999	121 960
2000	60 980
2001	38 110
2002	0

PŘÍLOHA II

Ke snížení náhrady nákladů CELF

Údaje sdělené francouzskými orgány

Rok	Částka podpory v EUR	Celkové náklady	Zohledněný procentuální podíl
1994	304 900	683 788	44,59 %
1995	304 900	697 177	43,73 %
1996	304 900	624 206	48,85 %
1997	243 920	680 023	35,87 %
1998	182 940	664 783	22,63 %
1999	121 960	635 577	19,19 %
2000	60 980	572 670	10,65 %
2001	38 110	509 048	7,49 %
2002	0	0	0

PŘÍLOHA III

Proces vyřizování objednávek

Údaje vyňaté z připomínek SIDE

Nový zákazník

a) Zaslání kupujícímu složku, která obsahuje:
   — obecné prodejní podmínky (e-mailem, faxem nebo poštou),
   — požadavek na otevření účtu (e-mailem, faxem nebo poštou).
b) Po přijetí požadavku na otevření účtu, ověření platební schopnosti zákazníka u COFACE.
c) Otevření nezpůsobuje problém: otevření účtu zákazníkovi
d) Otevření způsobuje problém: zákazník může být obsloužen pouze na základě „proforma faktury“, po platbě cenové nabídky).

Zákazník je vlastníkem účtu

a) Identifikace zákazníka (zejména podle jeho čísla účtu).

   Záznam objednaného výrobku (vyhledání mezi 640 000 tituly, které zahrnují knihy, magnetofonové kazety, nahrávky CD a CD-ROM).

   Záznam; po identifikaci výrobku; zápis množství, data objednávky, čísla zákazníka, potvrzení záznamu.
   — Jestliže musí být zaznamenány další řádky objednávek, řízení se opakuje.
   — Zůstává možnost změny způsobu expedice objednávek podle přání zákazníka.
b) Objednané dílo není v databázi
   — Ruční záznam výrobku

     Uvádí se název, jméno autora; ISBN, vydavatel, dodavatel.
c) Každá objednávka knihy vytváří automaticky objednávku „dodavateli“.
d) Programové vybavení předává automaticky objednávky zařízeným, kontaktovaným dodavatelům.
e) Objednací listy jsou tedy tištěny automaticky a jsou předávány faxem, poštou nebo kurýrní službou příslušným dodavatelům.

Příjem zboží

a) Dodávka zboží — poštou nebo kurýrní službou.
b) Ověření shody faktur nebo objednacích listů se zásilkou.
c) Vstup do programového vybavení pro přejímku zboží, které umožňuje identifikovat dílo a jeho příjemce.
d) Případné reklamace jsou automaticky předávány zpět dodavatelům.
e) Počítač tedy vytiskne ke každému danému zákazníkovi seznam knih určených pro něho a „číslo jeho přihrádky“.
f) Pokud je objednávka kompletní nebo pokud se rozhodne, že díla pro jednoho zákazníka mají být expedována, připraví se zásilka na odeslání. Uvede se váha a cena za přepravu, pokud je to nutné.

Fakturace a expedice

a) Faktury se tisknou automaticky stejně jako dodací list. Odeslání se provádí způsobem zvoleným zákazníkem. Zaúčtování faktur se provádí automaticky. Faktury se zákazníkovi zasílají poštou.
b) Na konci každého měsíce se vydávají výpisy, čímž jsou podle splatnosti každého zákazníka přijímány platby. V této souvislosti lze tedy usuzovat, že příslušní zákazníci jsou zúčtováni.
c) Způsob platby: kreditní karta — velké částky jsou hrazeny bankovními převody nebo šeky, někdy akreditivem.

PŘÍLOHA IV

Ověření údajů analytického účetnictví CELF za rok 1994

na základě informací, sdělených francouzskými orgány

Číselné údaje ve francích a eurech

	FRF	EUR
Nákupní náklady na knihy	**2 068 293**	**315 309**
— nákup	2 026 011	308 863
— přeprava a kurýrní služba	42 282	6 446
Osobní náklady	**1 670 963**	**254 737**
— Příjem (děl) – přímá pracovní síla	217 641	33 179
— Balení – přímá pracovní síla	53 409	8 142
— Obchodní oddělení – přímá pracovní síla		
— oblast 1	149 770	22 832
— oblast 2	157 627	24 030
— oblast 3	49 390	7 529
— Mzdy za základní služby	1 022 285	155 846
— Mzdy – marketing	20 841	3 177
Režijní náklady	**518 926**	**79 110**
— spotřebované obaly	14 770	2 252
— správní potřeba	183 784	28 018
— přeprava při prodeji	148 056	22 571
— provize z prodeje	36 540	5 570
— telefon, dálnopis	29 103	4 437
— náklady na inkasování	26 294	4 008
— úvěrové pojištění	20 929	3 191
— odpisy nemovitého majetku	20 609	3 142
— ostatní	38 841	5 921
Nepřímé odloučené fixní náklady	**188 524**	**28 740**
— živnostenská daň	14 064	2 144
— podpora krytí	51 890	7 911
— vnější služby	66 828	10 188
— mimořádné náklady	46 733	7 124
— ostatní	9 009	1 373
Celkové náklady	4 446 706	677 896

Použitý směnný kurz: 1 EUR = 6,55957 FRF

Poznámky a vysvětlivky

1. *Náklady na nákup a přepravu (náklady na kurýrní službu):* tyto náklady byly kalkulovány s přihlédnutím k celkovým nákladům na tyto činnosti, poskytnutým vzhledem k počtu knih, tedy 38 795 874 FRF (5 914 393 EUR). Tato částka se vydělí počtem knih a získá se jednotkový náklad na knihu. Celkový počet knih prodaných CELF v roce 1994 činil 467 673; proto jednotkový náklad na knihu činí 82,95 FRF (12,65 EUR). Aby bylo stanoveno, jaký byl náklad na nákup a přepravu u malých objednávek, jednotkový náklad na knihu se vynásobí počtem knih z malých objednávek, výsledná částka tedy je 2 068 293 FRF (315 309 EUR) pro všechny malé objednávky.

2. *Osobní náklady:* na tomto místě byl použit koeficient 3 (na základě počtu knih), příjem „malých objednávek" je zdrojem potíží, vycházející z jejich specifičnosti. Příjem děl, pocházejících od velkých vydavatelů nebo distributorů je díky čárkovému kódu EAN, který umožňuje identifikaci díla optickou čtečkou, automatizován. Naopak se často stává, že díla vydávaná malými vydavateli nemají čárkové kódy, což vede k ruční identifikaci.

   Kromě toho velcí vydavatelé dodávají pařížským zákazníkům se zprostředkovaným podílem na mezioborově stanovených přepravních nákladech, které činily 0,75 FRF/kg, zatímco cena placená kurýrní služba je 6,5 FRF/kg u balíků, používaných na díla od malých distributorů. Fakturace zahraničním knihkupectvím byla paušální, tento zdroj zásobování způsoboval pokles marže.

   Přiřazení koeficientu 3 k malým objednávkám umožňuje tedy začlenit do analytického účetnictví správný náklad na jejich vyřízení.

3. *Balení:* přihlíží se k přímé pracovní síle na základě počtu knih.

4. *Obchodní oddělení:* náklady na přímou pracovní sílu byly kalkulovány s použitím koeficientu 3, neboť malé objednávky obnášejí složitější vyřizování na úrovni administrativy prodeje. Obtíže s vyřizováním umožňují začlenit do analytického účetnictví správný náklad na jejich vyřízení.

   Dodatečná vysvětlení, která se týkají kódování objednávky: za předpokladů obtíží, spojených s kódováním objednávek, jsou nezbytné dodatkové práce. Bylo by vhodné uvést, že tyto práce musí být provedeny při jakékoli částce objednávky.

   Záznam objednávky je mimo jiné doprovázen předběžným vyhledáváním: ISBN, katalog vydavatelů, různé databáze, ověření, zda je dílo k dispozici (nebo není), uznání objednávky/vydavatele. V případě obtíží, spojených s kvalitou objednávkového listu, zejména při identifikaci objednávky, vznikají dodatkové náklady. Tyto obtíže se často objevují v případě malých objednávek. Velká knihkupectví, jejichž obrat dosažený s CELF je velký, jsou obvykle velké podniky, používající výkonné nástroje, které jim umožňují racionalizovat jejich řízení a zejména předávat normalizované objednávky, to jest takové, které obsahují jasné identifikační údaje. CELF má svými zákazníky velký počet malých knihkupectví, jejichž činnost neumožňuje používat vždy moderní prostředky mezinárodního obchodu. Také objednávky pocházející od tohoto typu podniků je někdy obtížné dešifrovat a obsahují pouze část informací, nezbytných k provedení objednávky, což představuje práci a tedy dodatkové náklady.

5. *Mzdy za základní služby:* (vedení, výpočetní technika, telefony, účetnictví, marketing, úklid) — náklady jsou přiřazovány vzhledem k počtu knih, s výjimkou účetnictví — vzhledem k počtu faktur.

6. *Režijní náklady — spotřebované obaly, přeprava při prodeji a odpisy nemovitého majetku:* náklady jsou spočítány na knihu.

7. *Režijní náklady — správní potřeba:* náklady jsou kalkulovány podle počtu faktur.

8. *Režijní náklady — provize z prodeje a úvěrové pojištění:* náklady jsou kalkulovány vzhledem k obratu.

9. *Režijní náklady — telefon, dálnopis a náklady na inkasování:* byl použit koeficient 2,5, neboť náklady spojené s telefonem se mění podle mnoha faktorů, zejména odpovědí zákazníkům a vyhledávání vydavatelů. Tyto náklady se týkají několika operací, příjmu objednávkového listu z knihkupectví, kódování objednávky, záznam objednávky a účetnictví, jehož úlohou je zaznamenat veškeré toky, které se týkají popsaných činností.

10. *Živnostenská daň a podpora krytí:* náklady počítané vzhledem k obratu. Vnější služby (například nájemné, cesty a cestovní výlohy, náklady na podporu atd.) a mimořádné náklady: náklady kalkulované vzhledem k počtu knih.